

บทที่ 4

อิทธิพลของนวนิยายที่สะท้อนภาพการก่อสร้างตัวของ คนไทยเชื้อสายจีน ในสังคมไทยที่มีต่อผู้อ่าน

การส่งอิทธิพลต่อสังคมและผู้อ่านเป็นจุดมุ่งหมายอีกประการหนึ่งในการประพันธ์นวนิยาย นอกจากจุดมุ่งหมายในการสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้อ่าน ผู้เขียนมักจะแฝงแนวคิดต่าง ๆ ไว้ในเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิด แล้วนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตน นอกจากนี้แนวความคิดที่ปรากฏในเนื้อเรื่องแล้ว ภาพการก่อสร้างตัวที่ปรากฏในเรื่อง ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์หรือการค้นคว้าของผู้เขียน เป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนให้เห็นภาพสังคมที่ผู้อ่านอาศัยอยู่ ผู้แต่งนวนิยายทั้ง 5 เรื่องสะท้อนภาพการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย ผู้อ่านจะเข้าใจการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนผ่านเรื่องราวของตัวละครในนวนิยายได้ง่ายขึ้น และได้แบบอย่างที่ดีสำหรับนำไปปฏิบัติ สิ่งที่ไม่ดีจะได้หลีกเลี่ยงและไม่ปฏิบัติตาม นวนิยาย 5 เรื่องได้ให้แนวคิด ทศนคติที่มีต่อสังคม การดำเนินชีวิต การทำงานอย่างหลากหลายผ่านตัวละคร ซึ่งได้มีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 4.1 การชี้นำในด้านการดำเนินธุรกิจ
 - 4.1.1 วิธีการดำเนินธุรกิจ
 - 4.1.2 การรับคนเข้าทำงาน
 - 4.1.3 การจัดการบริษัท
- 4.2 การให้แนวคิดในด้านการดำเนินชีวิต
 - 4.2.1 ด้านการสร้างครอบครัว
 - 4.2.2 ด้านการประกอบอาชีพ
 - 4.2.3 ด้านการศึกษา
- 4.3 การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้อ่าน
 - 4.3.1 ความซื่อสัตย์สุจริต
 - 4.3.2 ความกตัญญูกตเวทิต
 - 4.3.3 ความขยันหมั่นเพียร
 - 4.3.4 ความอดทน
 - 4.3.5 การประหยัด

4.1 การชี้นำในด้านการดำเนินธุรกิจ

คนจีนที่อพยพเข้ามาประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเริ่มงานด้วยรับจ้าง เมื่อสะสมเงินทองพอสมควร ก็มาประกอบอาชีพค้าขายกัน แล้วย่อย ๆ มีฐานะของตน นิสัยของคนไทยเชื้อสายจีนมีความขยันและความอดทนเป็นอาวุธ มีกล้าหาญต่อสู้ชีวิตและอุปสรรคต่าง ๆ คนไทยเชื้อสายจีนเหล่านี้จึงสามารถประสบความสำเร็จในด้านธุรกิจ การลงมือทำธุรกิจมีรายได้ดี การดำเนินธุรกิจของคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏในนวนิยายไทย มีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการชี้้นำการดำเนินธุรกิจอย่างดี

ศรีศักร วัลลิโภดม (2522 : 39) ได้กล่าวถึงประวัติของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยว่ามีมาแต่โบราณแล้ว แสดงให้เห็นว่าในสมัยสุโขทัย ไทยและจีนได้มีความสัมพันธ์ทางการค้าโดยพ่อค้าชาวจีนนำสินค้าจำพวกผ้าแพร ผ้าไหมและภาชนะเคลือบต่างๆบรรทุกใส่เรือสำเภามาขายตามบริเวณเมืองท่าแถบอ่าวไทย บริเวณเมืองชุมพร ทรายบุรีธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น คนจีนบางกลุ่มได้ช่วยสอนคนไทยทำเครื่องถ้วยชามสังคโลกในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

4.1.1 วิธีการดำเนินธุรกิจ

ผู้เขียนนวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร เห็นว่า วิธีการดำเนินธุรกิจที่ง่ายที่สุดคือมีความขยันและการประหยัด ผู้เขียนได้สร้างตัวละครเอก เหลียง เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย และเป็นคนคนที่มีความขยันและความประหยัด เหลียงจึงเปลี่ยนจากคนยากจนกลายเป็นมหาเศรษฐี แต่เหลียงไม่ได้มุ่งหมายให้ลูกหลานมาทำธุรกิจด้วยวิธีการเดียวกันที่เหลียงทำ เหลียงกลับมองว่า โลกกำลังก้าวหน้ามากขึ้น การทำธุรกิจก็เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเหลียงจึงมีความคิดว่า ถ้าจะให้ธุรกิจของตนก้าวหน้ามากขึ้นไปอีก จะต้องทำเทคนิคการทำธุรกิจของโลกตะวันตกมาใช้ เหลียงจึงคิดส่งลูกหลานไปเรียนด้านธุรกิจที่ฮ่องกง คือการส่งเทียนกับแอนดี้ ลูกของเมียหลวง ไปเรียนวิชาบริษัทธุรกิจที่ฮ่องกง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารบริษัทที่เหลียงก่อตั้งขึ้นในประเทศไทย ดังตัวอย่าง

ลูกเทียนและลูกแอนดี้เป็นคนหน้าตาดี ผิวขาวสะอาด รูปร่างสูงใหญ่ แม้นตอนมาถึงเมืองไทยใหม่ๆ จะพูดภาษาไทยไม่ได้สักคำ แต่ก็มีสาว ๆ ทั้งไทยทั้งจีนติดกันกรอ แต่ทั้งสองคนอยู่เมืองไทยได้ไม่กี่เดือน ปู่ก็สั่งให้ไปเรียนต่อด้านการค้าที่ฮ่องกง

(ลอดลายมังกร. 2536 : 19)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดด้านการดำเนินธุรกิจแบบสมัยใหม่ ผ่านตัวละครเหลียง เทียน และเอนดี้ ผ่านเหตุการณ์การส่งไปเรียนการค้าที่ต่างประเทศ เมื่อเรียนจบจะได้กลับมาแบ่งเขาภาระของพ่อ จะได้มาช่วยกันขยายกิจการของครอบครัว สร้างฐานะที่เมืองไทยให้แข็งแกร่งมากขึ้น การสร้างตัวละครเหลียงให้เห็นความสำคัญของการศึกษา จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจให้มั่นคงขึ้น ควรสนับสนุนลูกหลานไปเรียนความรู้ด้านการค้าจากต่างประเทศด้วย

นวนิยาย เรื่อง อาปา ตัวละครเอก อาปา ทำงานถึงเป็นหลวงฐู่ในห้างกังเฮง และอาปา ออกเดินทางไปจังหวัดต่าง ๆ เมื่อมีโอกาส ไปดูไปคุยกับชาวนา เพื่อซื้อข้าวหรือขายข้าว และส่งผลให้ธุรกิจค้าข้าวของห้างกังเฮงรุ่งเรืองมาก จนกลายเป็นห้างข้าวสารใหญ่ที่สุด

เมื่ออาปาได้เป็นหลวงฐู่ ต้องดูแลรับผิดชอบเรื่องการซื้อขายข้าวด้วย อาปา จึงขอเฝ้าแก่ออกเดินทางเมื่อมีโอกาส ตระเวนไปที่โนนที่หนี่ จังหวัดโน้น จังหวัดนี้

จังหวัดใดเป็นท้องที่ทำนาและมีโรงสีมาก ๆ อย่าง อูยชยา สระบุรี สุพรรณบุรี ฯลฯ อาปาก็จะไปดูนาข้าว ดูคุณภาพของเมล็ดข้าว ไปดูการตากข้าว สีข้าว

...

แต่กับท้องที่ซึ่งแค่ปลูกข้าวเพียงพอขายในพื้นที่... อาปาก็ไปดูไปคุย เพราะที่คือ ลูกค้าที่จะสั่งซื้อข้าวของเรากับเคล็ดลับการทำการค้าว่า ในการส่งข้าว ไปขายทางใต้ อาปาคิดว่า ถ้าทางใต้ส่งยางพาราและมะพร้าวกลับขึ้นมา แล้วอาปายอมเหนื่อยช่วยขายสินค้าเหล่านี้ให้ มันจะทำให้ยอดขายข้าววิ่งเลย โดยเคลียร์เงินกันเดือนละครึ่ง

การยอมเหนื่อยเต็มแรง ทำงานเต็มที่ในทุกมุมของงาน ส่งผลให้ธุรกิจค้าข้าวของห้างกังเฮงรุ่งเรืองมาก จนกลายเป็นหนึ่งในห้างข้าวสารที่ใหญ่ที่สุด

(อาปา 2551 : 169 - 170)

จากตัวอย่างที่อาปาออกเดินทางบ่อย ๆ ไปดูคุณภาพของเมล็ดข้าว และทำให้ห้างกังเฮงได้มีความก้าวหน้า ผู้เขียนชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านการกระทำของอาปาว่า พวกเขาทำธุรกิจการค้าขาย สิ่งที่สำคัญก็คือ ต้องรู้ว่าความต้องการของลูกค้า และเราควรมีความคิดในด้าน นอกจากเรากำลังทำ ไปหาสิ่งใหม่มาทำ จึงจะทำให้ธุรกิจได้มีความก้าวหน้าไป

นวนิยาย เรื่อง โป้เบ๊ แม่ของเปี้ยกพาลูก ๆ อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ขายผลไม้ที่ตลาด ขายของไม่เคยโกงลูกค้าใครและขายดี วันหนึ่งแม่โกรธมาก เพราะชาวบ้านบางคนที่ค้าขายผลไม้แข่งกับแม่ใช้เล่ห์กระเท่ห์หลายอย่าง ดังตัวอย่าง

เปียก็รู้ว่าแม่โกรธมาก ไม่ใช่เพราะโกรธเทนครุชบาอย่างเดียว แต่แม่เกลียดคนโกง ทั้งที่แม่ค้าขาย แม่ก็ไม่เคยโกงใคร

“คนที่มาซื้อของเรา มาอุดหนุนก็เท่ากับเขามีพระคุณกับเรา โกงเขาทำไม... ได้เล็กได้น้อย แต่ไม่เจริญ แม่ไม่เอาด้วยหรอก”

ชาวบ้านบางคนที่ค้าขายผลไม้แข่งกับแม่ใช้เล่ห์กระเท่ห์หลายอย่าง เอาเปรียบคนซื้อ ไม่นานก็ถูกจับได้ แล้วคนซื้อพวกนั้นก็หันกลับมาค้าขายกับแม่ ยิ่งยืนต่อมาจนทุกวันนี้

(โบ้เบ๊. 2551 : 130)

จากตัวอย่างเหตุการณ์นี้ ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจไม่ให้คิดโกงผ่านเหตุการณ์ชาวบ้านค้าขายผลไม้แข่งกับแม่ใช้เล่ห์กระเท่ห์ ผ่านการสอนของแม่ที่สอนเกี่ยวกับการทำการค้า ชาวบ้านที่คิดโกงแข่งกับแม่ไม่นานจนถูกจับได้ จึงทำให้ลูกค้ากลับมาค้าขายกับแม่ ทำให้แม่ของเปียขายดีขึ้น การก่อร่างสร้างตัวมั่นคงมากขึ้น

นวนิยาย เรื่อง โบทันกลีบสุดท้าย อาฉางอพยพเข้ามาประเทศไทย อยากเปิดโรงจิวเพื่อทำมาหากิน เพื่อนของอาฉางชื่อ อากวงมีที่ตึกแถวเช่าไว้เพื่อทำการค้าขาย แต่ไม่ได้ทำ เพราะเป็นที่ทำการค้าขายไม่ดี ก็ให้อาฉางเช่าต่อ ดังตัวอย่าง

“ที่นั่นอ้าวเช่าไว้ว่าจะเอาที่ว่างข้าง ๆ ตึกเป็นโกดัง และตั้งใจจะเปิดร้านค้าเครื่องไฟฟ้า แต่แม่ยายอ้วบอกว่าที่ตรงนั้นใกล้วัด ใกล้ศาลเจ้า โรงเจ ไม่เหมาะแก่การค้าใหญ่ ๆ แบบนี้”

(โบทันกลีบสุดท้าย. 2551 : 16 - 17)

จากตัวอย่างเราเห็นได้ว่า อากวงอยากทำธุรกิจการค้าขาย ไปเช่าที่ไว้ แต่ไม่ได้ใช้ที่ตรงนั้น เพราะที่ตรงนั้นไม่เหมาะกับการค้าขายใหญ่ ๆ ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจผ่านเหตุการณ์นี้ว่า เวลาเราดำเนินธุรกิจการค้าขาย ควรหาสถานที่อยู่ที่เหมาะสมกับสิ่งที่เราจะขาย จะทำให้ธุรกิจดีขึ้น

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกุกช่ง เคียง และ กิมเน้ย อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทย ขายกาแฟอยู่ที่ตลาดเขาวราชเพื่อทำมาหากิน เคียง และ กิมเน้ยจึงเลือกเวลาที่ถูกต้องมาขายกาแฟ ได้ลูกค้าจำนวนมาก ดังตัวอย่าง

ส่วนกิมเน้ยกับผัวจะอาศัยขายเครื่องดื่มน้ำชากาแฟจนสี่ห้าทุ่มจึงเก็บร้าน เนื่องจากหัวถนนเส้นนี้มีภัตตาคารจีนอยู่แห่งหนึ่งซึ่งขายดีมาก ภัตตาคารนี้ใช้พนักงานบริการหลายสิบคนรวมทั้งนักร้องและพาร์ตเนอร์สาวอีกจำนวนหนึ่ง

ตอนตีพนักงานที่กล่าวมามักจะออกมาหาซื้อเครื่องดื่มแก้่วงกัน กิมนัย ได้ลูกค้าเหล่านี้มีใช้น้อย

ช่วงบ่ายคนซาลงไปบ้าง ทางฟุตบอลโล่งตามมีแต่ถนนสายต่าง ๆ ที่ยังคงมากมายด้วยรถยนต์ นายเคียงพาอาหมิง ลูกชายคนที่สองออกมาพลัดเปลี่ยน เพื่อให้ภรรยาพาลูกทั้งสองกลับบ้านไปอาบน้ำอาบท่าและพักผ่อนสักพักหนึ่ง แล้วจึงออกมาช่วยกันขายในรอบหนึ่ง

(แก๊งสี่ตระกูลซ่ง 2549 : 7)

จากตัวอย่างนี้เราเห็นได้ว่า เคียง และ กิมนัยขายกาแฟไม่ใช่ว่าขายแค่กลางวัน เขาสองคนเลือกเวลาที่มีลูกค้าจำนวนมากออกมาขาย จะได้ขายดีขึ้น ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านการกระทำของเคียง และกิมนัยสองคนว่า คนเราทำธุรกิจการค้าขายก็ควรเลือกที่อยู่ถูกต้องกับเวลาที่ถูกต้อง จึงจะได้กำไรที่ดีที่สุด

4.1.2 การรับคนเข้าทำงาน

นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร ตัวละครเอก เหลียง เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อสร้างตัวที่ประเทศไทย จนถึงได้ดำเนินธุรกิจของตนเอง เมื่อเหลียงเลือกคนเข้ามาในบริษัท เหลียงไม่ค่อยเชื่อถือวิธีการคัดเลือกคนตามหลักการสมัยใหม่ เช่น สอบแข่งขัน หรือวุฒิการศึกษา เขารู้สึกว่าปริญญาหรือประกาศนียบัตรเป็นกระดาษเท่านั้น บางทีพิสูจน์ความสามารถไม่ได้ การเรียนเก่งไม่เท่ากับว่าการงานก็เก่ง ในความคิดของเหลียง การดูโหงวเฮ้งสามารถดูถึงข้างในของคนได้ และเหลียงก็แก่เรื่องการดูโหงวเฮ้งด้วย ดังตัวอย่าง

ปู่อาศัยหลักโหงวเฮ้งเป็นเครื่องพิจารณาในการรับคนเข้าทำงาน ร่วมกับสิ่ง
ที่ปู่เรียกว่าสัญญาณพิเศษ... ปู่ว่าคนเราทุกคนมีธาตุแห่งความดี ความชั่ว
ความซื่อสัตย์ ความคดโกง ความฉลาด ความโง่ ความกล้าหาญ หรือขี้ลาดอยู่ในตัว เหมือนกับบรรดาแร่ธาตุต่าง ๆ ที่จมอยู่ในใต้ดิน หากธาตุชนิดไหนมีพลัง
แรงกว่าหรือมีปริมาณมากกว่าก็จะส่งสัญญาณนั้น ๆ ออกมาภายนอก ปู่ว่าการที่
คนสองคนจะคบหากันได้ก็เพราะมีธาตุที่ต้องการ

“ปู่เป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่อถือวิธีการคัดเลือกคนตามหลักการสมัยใหม่ เช่น
สอบแข่งขัน หรือวุฒิการศึกษา ปู่ว่าปริญญาหรือประกาศนียบัตรเป็นเพียง
กระดาษแผ่นเดียว ไม่มีอะไรที่รับประกันความเลวความดีของคน และคนบางคน
อาจจะเก่งแต่เรื่องตำรับตำราแต่เอาเข้าจริง ๆ กลับทำงานไม่ได้ดี ซึ่งปู่ว่าไม่

เหมือนกับการพิจารณาโหวงเฮ้ง ซึ่งสามารถบอกสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวของคนได้
อย่างแจ่มชัดโดยที่เจ้าตัวไม่มีทางปิดบังอำพรางได้

(ลอคลายมังกร. 2536 : 105)

จากตัวอย่างเรารู้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนเป็นคนที่ยึดมั่นวัฒนธรรมและความเชื่อของตนมาก
เหลียงเลือกคนมาทำงานในบริษัท เขาารู้สึกว่าการดูโหวงเฮ้งสามารถดูคนออก ผู้เขียนได้แสดง
ความคิดด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านคำสอนของเหลียงว่า เวลารับคนเข้าทำงาน ไม่ใช่ดูแค่ภายนอก
เช่นปริญญาหรือประกาศนียบัตร สิ่งที่สำคัญที่สุดไม่ใช่วุฒิการศึกษา แต่คือธาตุและนิสัยของคน
นั้นที่บริษัทต้องการ

ในนวนิยายเรื่อง อาปา ได้เล่าถึง ตอนที่ตัวละครเอกอาปา กับ คุณนายนั้นทา ร่วมกันทำ
ธุรกิจ สองคนไม่มีประสบการณ์การรับคนมาทำงาน คุณนายนั้นทาก็บอกอาปาว่า เวลาเลือกคน
ต้องดูความซื่อสัตย์ ไม่กินเหล้า ไม่เล่นการพนันเป็นหลัก ดังตัวอย่าง

“เราสองคนมาเป็นเอเยนต์ที่สองเขตนี้ เราเป็นมือใหม่กันทั้งคู่ ลูกจ้างทุก
คนไม่ว่าใคร... ทั้งหลงจู๋ เสมียน คนคุมโกดัง คิจริงหรือดีเก้ ลับหลังเป็นยังไง
เราไม่รู้เลยนะ ถึงเราจะเลือกจากว่า คุณเหลาซิก (เหลาซิกคือชื่อซื่อสัตย์) ก็ไม่รู้ว่า
เหลาซิกจริงหรือเปล่า”

(อาปา. 2551 : 284)

จากตัวอย่างดังกล่าว เราเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวในประเทศไทย
เปิดบริษัทครั้งแรก ไม่มีประสบการณ์เลือกคนเข้ามาทำงาน ก็ใช้วิธีดูความซื่อสัตย์เป็นหลัก
ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านบทสนทนาของอาปากับคุณนายนั้นทาว่า เวลารับคน
ที่ไม่รู้จักเข้ามาทำงานในบริษัท ควรดูนิสัยของคนนั้นก่อนอื่น

นวนิยาย เรื่อง แก๊งดีตระกูลช่ง ตัวละคร มัญชรี เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัว
ที่ประเทศไทย จะรับอาชานเข้ามาทำงานในบริษัทของตน แต่คนนี้เป็นโรคอัลไซเมอร์ น้องสาว
ของมัญชรีไม่เข้าใจทำไมพี่สาวต้องรับคนนี้เข้ามาทำงานในบริษัท มัญชรีจึงอธิบายให้น้องสาวว่า
อาชานเป็นคนจีนเดินทางเข้ามาประเทศไทย สามารถพูดภาษาจีนกลางกับภาษาแต้จิ๋ว
เป็นประโยชน์ต่อกิจการของบริษัท ดังตัวอย่าง

“ทำไมเจ้ต้องรับนายสติเสื่อมคนนั้นเข้ามาทำงานในบริษัทเราด้วยคะ”

“ฟังเหตุผลเจ้ก่อนซิ หนึ่งจู้ อย่าเอาแต่ใช้อารมณ์อยู่เลยนะ”

“หนึ่ง อาชานเป็นชาวจีนเดินทางมาจากต่างประเทศ เขาสามารถใช้
ภาษาจีนได้คล่องแคล่วฉลาดาน ส่วนดีด้านนี้ของเขาจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการ
ของเรา”

“แต่เขาเป็นโรคอัลไซเมอร์ไปแล้วนะคะ เจ้”

“นั่นเป็นโรคของคนแก่ หรือไม่ก็เกิดจากความเสื่อมของสมองตามธรรมชาติ แต่อาซานเขาเป็นโรคความจำเสื่อมชั่วคราวเพราะอุบัติเหตุ เจ้คุณแล้วเขาเป็นคนมีไหวพริบ และสามารถพูดภาษาจีนกลาง แต่จิวไค้อย่างคล่องแคล่ว”

(แก๊งตีตระกูลซ่ง. 2549 : 326)

จากบทสนทนาที่ยกมาเราจะเห็นได้ว่า มัญชรีเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย ดำเนินธุรกิจของตนเอง เวลารับคนเข้ามาทำงานในบริษัท ไม่ใช่เอาแต่ใช้อารมณ์ ต้องดูความสามารถของคนนี้ เวลาบริษัทรับคนเข้ามาทำงาน สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือต้องดูคนนี้มี ความสามารถจริง ๆ หรือเปล่า ถ้าคนนี้มีความสามารถแล้ว สิ่งที่เป็นข้อบกพร่องก็รับได้เลย ไม่ใช่ ถ้าไม่ชอบข้อบกพร่องของคนนี้ก็ไม่ต้องรับคนนี้เข้ามาทำงาน ผู้เขียนได้ชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนิน ธุรกิจว่า การรับคนเข้าทำงานโดยพิจารณาคนคนนั้นอย่างรอบด้านก็จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ โดยให้ตัวละครมัญชรีเป็นผู้สอนน้องสาวของตน ผ่านเหตุการณ์การคัดเลือกคนเข้าบริษัทของ มัญชรี

4.1.3 การจัดการบริษัท

คนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเลื้อยพันหมอนเดียนั้น ชอบความสามัคคี รู้สึกว่าความสามัคคีเป็นพลัง เมื่อความสมบูรณ์ของการจัดการและการพัฒนา ของธุรกิจร่วมกันและเสริมกัน ทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมกันซึ่งกันและกัน ถ้าหากบริษัทกระจาย กระจาย จะไม่สะดวกในการจัดการ การจัดการรวมถึงแผนการ องค์กร การควบคุม การส่งเสริม และวิธีการจัดการ

4.1.3.1 เริ่มเปิดบริษัท

นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร ผู้เขียนสร้างตัวละครเหลียงเป็นคนอพยพเข้ามาก่อร่างสร้าง ตัวในประเทศไทย เหลียงดำเนินธุรกิจเริ่มต้นจากเปิดโรงงานทอผ้าดิบ และค่อย ๆ ก้าวหน้าถึง บริษัทใหญ่ในทุกวันนี้ เหลียงพูดว่าถ้าอยากให้บริษัทมีความก้าวหน้า ต้องเลี้ยงดูคนงานให้ดี ๆ การแข่งขันกันทำงานเป็นวิธีสร้างคน และสร้างความเจริญให้แก่บริษัท ดังตัวอย่าง

“องประกอบสำคัญที่ทำให้กิจการของเราก้าวหน้ามาจนถึงทุกวันนี้ก็คือคน ...” ปู่เล่าด้วยน้ำเสียงเรียบ ๆ “...เครื่องจักรก็คงเป็นเพียงแค่แท่งเหล็ก ถ้าไม่มี คนงานคอยเดินเครื่อง คอยหยอดน้ำมัน หรือปิดสวิตช์... เราถึงได้เลี้ยงดูคนงาน ของเราเหมือนคนในครอบครัว รู้ทุกข์รู้สุขของเขา ให้โอกาสเขาก้าวหน้า สนับสนุนให้ต่างแข่งขันกันทำงาน”

ปู่เชื่อว่าการแข่งขันกันทำงานเป็นวิธีสร้างคน และสร้างความสำเร็จให้แก่บริษัท และปู่ใช้ความเชื่อนี้โดยไม่เว้นแม้แต่กับลูกหลาน

(ลอคลายมังกร. 2536 : 27)

จากตัวอย่างนี้เราเห็นได้ว่า เหลียงดำเนินธุรกิจได้สำเร็จเพราะเขารู้ว่าอยากให้บริษัทก้าวหน้า ต้องให้โอกาสเขาก้าวหน้าแก่คนงานก่อน และคนงานจะทำให้บริษัทได้ก้าวหน้าไป ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านคำพูดของเหลียงว่า คนงานเป็นองประกอบสำคัญของบริษัท ความก้าวหน้าของคนงานจะกระตุ้นบริษัทก้าวหน้าไป

นวนิยาย เรื่อง อาปา อาปากับคุณนายนั้นทาเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย เริ่มเปิดบริษัทของตนเอง สองคนเป็นมือใหม่กันทั้งคู่ คุณนายนั้นทาก็มีความคิดว่ายากหาคนที่ไว้ใจได้มาเป็นหูเป็นตา ดังตัวอย่าง

หลังจากที่คบหาทำธุรกิจและร่วมงานกับมา ยามใดที่คุณนายนั้นทาเริ่มด้วยคำว่า...คืออย่างนี้นะ มันหมายถึงการที่คุณนายมีเหตุผลดี ๆ หรือจำเป็นที่ต้องบอกกันให้กระจ่าง

“เราสองคนมาเป็นเอเยนต์ที่สองเขตนี้ เราเป็นมือใหม่กันทั้งคู่ ลูกจ้างทุกคนไม่ว่าใคร”

...

“แล้วที่ลือแฉว่าเราต้องเลือกคนไม่กินเหล้า ไม่เล่นการพนัน ตอนมาสมัครงาน มันก็ต้องบอกว่าไม่กินเหล้า ไม่เล่นการพนัน อ้าวจึงอยากมีใครสักคนที่เราไว้ใจได้ ไปอยู่เพื่อเป็นหูเป็นตา อยู่สักพักจนกว่าเราจะมั่นใจว่า ลูกจ้างตัวหลักๆ อย่างหลงจู๊และคนคุมโกดังวางใจได้”

(อาปา. 2551 : 284)

จากบทสนทนาเราเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเลื้อฝืนหมอนเดียนั้น ได้เริ่มเปิดบริษัท ดำเนินธุรกิจของตน ส่วนใหญ่เป็นเปิดบริษัทครั้งแรก ไม่มีประสบการณ์ คนไทยเชื้อสายจีนก็อยากหาคนที่ไว้ใจได้มาเป็นหูเป็นตา ช่วยจัดการบริษัท ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ทำให้ผู้อ่านได้รับประสบการณ์ด้านการจัดการบริษัทจากนวนิยาย

นวนิยาย เรื่อง โบทันกลีบสุดท้าย อาจางและอาชินอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เปิดโรงจิวเพื่อทำมาหากิน โรงจิวเพิ่งเปิดไม่นานก็เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลห้ามมีการชุมนุม อาจางตัดสินใจปิดโรงจิวและเลิกล้มหมูกณะชั่วคราวตามนโยบาย ดังตัวอย่าง

ปลายปีพุทธศักราช 2483 สืบเนื่องมาจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้สถานการณ์ในพระนครเริ่มมีเหตุการณ์ยุ่งยาก เมื่อเหล่านิสิตจากมหาวิทยาลัยชื่อดัง และประชาชนร่วมกันเดินขบวนเรียกร้องให้รัฐบาลเรียกคืนแดนจากฝรั่งเศส มีการจับกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์เรื่องดังกล่าวกันอย่างกว้างขวาง

ทางการประกาศห้ามมีการชุมนุม ให้เชื่อมั่นในรัฐบาล และมีข้อห้ามมากมาย ทำให้อาณาต้องหยุดทำการแสดงงิ้วไว้ชั่วคราว และให้ชาวคณะแยกย้ายกันไปทำมาหากินอย่างอื่น

“เอาไว้บ้านเมืองสงบแล้วเราค่อยมาอยู่ด้วยกัน มาซ้อมงิ้วและการแสดงด้วยกันใหม่ถ้าโรงงิ้วเราไม่โดนระเบิดพังไปซะก่อนนะ

(โบตันกลีบสุดท้าย. 2551 : 29)

จากตัวอย่างเราเห็นได้ว่า อาณาเริ่มต้นทำธุรกิจเปิดโรงงิ้วในประเทศไทยไม่นาน ก็ต้องเลิกกิจการชั่วคราว เพราะที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 และรัฐบาลห้ามมีการชุมนุม ชาวคณะโรงงิ้วก็ต้องไปหางานอื่นเพื่อทำมาหากิน ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านเหตุการณ์นี้ว่า พวกเราดำเนินธุรกิจต้องทำตามกฎหมายและนโยบาย แม้ว่าตัวเองจะมีความเสียหายเท่าไรก็ตาม

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกูลช่ง ตัวละคร เดวิด ทำงานที่ร้านขายข้าวต้มแก๊งตีตระกูลช่ง และเดวิดช่วยสร้างจุดขายแก่ร้านข้าวต้ม สวมชุดมวยจีน โบราณรำรำเพลงมวยมาชักชวนลูกค้า จนมีลูกค้าเพิ่มเติมมากมาย ดังตัวอย่าง

ชีวิตของทุกคนกลับสู่สภาพปกติ พวกหนุ่ม ๆ แซ่ช่งช่วยกันเปิดร้านข้าวต้มแก๊งตีตระกูลช่งกันต่อไป หลังจากที่อาการบาดเจ็บของหมิงถูกลงไปมากแล้ว

ย่านอาหารกลางคืนของเยาวราชบนถนนสายเดิมกลับมาคึกคักอีกครั้ง เมื่อสี่สັນของตีหนุ่มทั้งหลายช่วยแต่งแต้มยามค่ำคืนให้ครึกครื้นขึ้น

เดวิสยังคงสวมชุดมวยจีน โบราณรำรำเพลงมวย และโชว์ลีลารับอาหารอย่างพิสดาร ได้สะใจผู้คนอีกเช่นเคย

“เร่เข้ามาเลยครับ พี่น้องลุงป้า น้ำอา อาซิม อาตู อาตู อาเนี้ยว แปะก็ได้ เจ๊กก็ดี เรายินดีบริการไม่เลือกชนชั้น อาหารอร่อย ราคายุติธรรม ใครไม่มีสตางค์ไม่ต้องจ่ายก็อิมได้ครับ”

ตีหนุ่มถือจานเป็ลร้อนไปร้อนมาในท่านกกระเรียน อารมณ์สนุก น้ันลดความตึงเครียดในแต่ละวันที่ทุกคนพบเจอลงไปได้ไม่น้อย

(แก๊งตีตระกูลช่ง 2549 : 282)

จากตัวอย่างเหตุการณ์ที่จุดขายของเคเวิดทำให้ลูกค้าของร้านขายข้าวต้มเพิ่มเติม ผู้เขียน ชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านเหตุการณ์นี้ว่า คนเราทำธุรกิจการค้าขาย ไม่ควรขายของ เรื่อย ๆ ควรคิดจุดขายบ่อย ๆ จะได้ชักชวนลูกค้ามาค้าขายกับเรา ธุรกิจของเราจึงจะได้ดีขึ้น

4.1.3.2 บริษัทอยู่ตัว

นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร ผู้เขียนสร้างตัวละครเหลียงเป็นคนที่ชอบเอาโรงงานหรือ กิจการเล็กมารวมกัน เพื่อช่วยค้ำยันบริษัทใหญ่ ตอนหลัง เหลียงมีประสบการณ์ด้านการจัดบริษัท แล้ว ก็ตัดสินใจว่าต้องถอนทิ้งกิจการที่เป็นภาระยุ่งเหยิง ดังตัวอย่าง

เมื่อปู่ตั้งสำนักงานกลางเพื่อดูแลบริษัทในเครือ “นัฐกิจ โกลด์” ขึ้นแล้ว ก็เริ่มลงมือสะสางกิจการของบริษัทน้อยซึ่งก่อตั้งขึ้นในช่วงเวลา 5 – 6 ปี ที่ปู่ไม่ อยู่เมืองไทย

ปู่บอกว่า

“เมื่อเราแตกบริษัทออกมาแรก ๆ ก็หวังจะให้เป็นหลักเล็กหลักน้อย ช่วยค้ำยันบริษัทใหญ่ แต่ตอนหลังนี้พวกหลักเหล่านี้กลับเป็นสิ่งเกะกะรกรุงรัง พาให้บริษัทแม่ชวนเซไปด้วยซ้ำ เราจึงต้องมาเลือกดูว่าหลักคันไหนสมควรเอาไว้ คันไหนต้องถอนทิ้ง หรือปักแฆมเข้าไปใหม่”

(ลอดลายมังกร. 2536 : 73)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า ตอนแรกเหลียงสร้างกิจการเล็ก ๆ น้อย ๆ ช่วยก้ำกัหน้าบริษัท ใหญ่ ตอนหลังบริษัทอยู่ตัวแล้ว กิจการเล็ก ๆ น้อย ๆ เปลี่ยนเป็นภาระยุ่งเหยิง ก็ต้องทิ้งออก ผู้เขียนชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านคำพูดของเหลียงว่า เราดำเนินธุรกิจ อยากรู้ธุรกิจมี ความก้ำกัหน้า ก็ต้องตัดกิจการต่าง ๆ ที่ไม่มีประโยชน์ออก และสร้างกิจการที่ช่วยค้ำยันได้ ไม่ควรดำเนินธุรกิจให้ไม่มีเปลี่ยนแปลง

นวนิยาย เรื่อง อาปา ผู้เขียนสร้างตัวละครชื่อว่า เต็มโชค ตอนแรกทำกิจการการขนส่ง และค่อย ๆ ขยายเป็นธุรกิจใหญ่ ดังตัวอย่าง

บัดนี้คุณบรรเจิด ชลวิจารณ์ก็ได้ก้ำกัหน้าค่อนข้างมากในวงการต่าง ๆ การได้มาพบกันอีกครั้งชักนำไปเถ้าแก่เต็มโชคได้รู้จักกับผู้มีอิทธิพล ผู้มีอำนาจ หน้าที่ระดับสูงที่ทำให้คุณเต็มโชคได้รับงานมูลค่ามหาศาล

แต่การทำงานใหญ่ ก็ต้องมีแขนขาดี มีมือเท้าในแต่ละจุดของงาน

(อาปา. 2551 : 316 - 317)

จากตัวอย่างเราเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ได้เริ่มทำ กิจการเล็ก ๆ จนถึงก้ำกัหน้าเป็นธุรกิจใหญ่ พวกเขาที่ได้รับประสบการณ์ รู้ว่าต้องมีแขนขาดี ๆ มา

ช่วยทำงาน ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินธุรกิจว่า ในการดำเนินธุรกิจ ต้องการมีคนเก่งมาช่วยดูแลในแต่ละจุดของงาน

4.1.3.3 การสืบทอดกิจการของบริษัท

นวนิยายเรื่อง ลอดคลายมังกร เหลียงออกจากเมืองไทยไปฮ่องกง ให้เนียม เทียน และแอนดี้ มาจัดการโรงงานแทน แอนดี้อยากแสดงอำนาจ ขนาดที่เป็นเจ้าของโรงงาน เขาก็ย้ายคนงานออกนโยบายใหม่มาจัดการโรงงาน ดังตัวอย่าง

หลังจากปูเดินทางออกจากเมืองไทยได้เพียงวันเดียว ลุงแอนดี้ก็มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงพนักงานระดับสูงใน “นัฏกิจการหลักทรัพย์” และ “นัฏกิจการทอ” รวมทั้งโรงงานทอผ้าทั้งสอง โรงทันที ซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาอย่างกว้างขวางในหมู่พนักงาน และสร้างความไม่พอใจแก่ย่านเนียมและลุงเทียนเป็นอย่างมาก

(ลอดคลายมังกร. 2536 : 56)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าที่แอนดี้แสดงอำนาจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการจัดการ หากการควบคุมรูปแบบการจัดการให้เหมาะสมหยุดตลอด ผู้เขียนได้แสดงความคิดด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านการกระทำของแอนดี้ว่า เวลาพวกเราได้สืบทอดกิจการของบริษัท เราต้องเปลี่ยนนโยบายเก่า สร้างนโยบายใหม่ เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการให้เหมาะสมเราตนเอง

นวนิยาย เรื่อง อาปา ตัวละครเอกอาปาได้สร้างเนื้อสร้างตัวอยู่ในประเทศไทย ถึงอายุมากแล้วก็อยากให้ลูกชายสองคนมาสืบทอดกิจการของธุรกิจ แต่ชายเลิศ ลูกชายคนหนึ่งของอาปาไม่ชอบธุรกิจอย่างที่อาปาทำ เขาอยากทำธุรกิจโรงแรม เพื่อนของอาปาจึงช่วยคิดวิธีว่า ให้อาปาแบ่งเงินให้ลูกชายสองคน ทำให้สองคนได้ทำธุรกิจของตนเอง ดังตัวอย่าง

คนรุ่นใหม่อย่างชายเลิศไม่ชอบธุรกิจเซย ๆ อย่างนี้ เห็นทีเราคงต้องเลิกกิจการ เพราะอายุอานามของเราก็ปาเข้าไปที่เจ็ดสิบปีแล้วหนอ คนทั่วไปเขาเกษียณงานกันที่หกสิบ เราทำมาถึงปีนี้อายุเจ็ดสิบ ถามว่า...เหนื่อยไหม

...

“อาหน่า...เงินทองมีเยอะแยะ แบ่งออกมาให้ลูกชายได้ทำธุรกิจของตัวเอง แล้วลื้อต้องยอมรับหย่อยสิว่า...เสื่อสองตัว...ยัง ใจมันก็อยู่ถ้าเดียวกันไม่ได้หรอก” เจ้าสัวเต็มโชคบอกอาปา “ที่ผ่านมายุ่งกันมาได้ตั้งหลายปี ก็ต้องถือว่าเป็นคนดีกันทั้งสองฝ่ายรวมชอมกันที่สุดแล้ว”

(อาปา. 2551 : 589 - 591)

จากตัวอย่างนี้เราเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความหวังจะให้ลูกหลานมาสืบทอดกิจการของบริษัท อยากให้ลูกหลานธุรกิจของตนต่อ ๆ ไป แต่ไม่ใช่ลูกหลานทุกคนก็อยากทำธุรกิจเดิม

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการดำเนินธุรกิจผ่านเหตุการณ์นี้ว่า ถ้าลูกหลานไม่ชอบมาสืบทอดกิจการของบริษัท ก็แถมเงินให้เขาไปทำธุรกิจที่เขาชอบ นี่ก็เป็นชนิดการสืบทอดชนิดหนึ่ง อีกประโยชน์หนึ่งก็คือ ถ้ามีลูกหลานหลายคน อย่างนี้จะไม่ให้ลูกหลานมีข้อพิพาทในตอนหลัง

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกูลซ่ง ได้พูดถึงตัวละครชื่อ ซาน เรียนจบจากอเมริกา เป็นลูกบุญธรรมของหลี่ฟิง หลี่ฟิงดำเนินธุรกิจที่ฮ่องกง อยากให้ซานมามาสืบทอดกิจการของบริษัท หลี่ฟิงจึงพาซานไปรู้จักนักธุรกิจอาวุโส เพื่อผูกสายสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ระดับสูงให้ซานทำธุรกิจร่วมกันต่อไป ดังตัวอย่าง

“หวัดดีอะ ม้า ม้ามีธุระอะไรด่วนกับผมอะ เห็นไม่เคลือบกว่าม้าโทรมาหลายครั้ง”

“มีซิ ทำไมจะไม่มิล่ะ เราลี้มไปแล้วหรือ ว่าเราสัญญากับปะว่าคืนนี้เราจะไปร่วมงานฉลองเลี้ยงส่งมิสเตอร์ซาน จุน กับภรรยาของเขาที่ภัตตาคารเรโวลิวิง 66 ไงจ๊ะ”

“โอ! พระเจ้า ผมลี้มไปสนิทเลย”

“ม้าครับ คือว่าเวลานี้เรากำลังฝึกซ้อมการแสดงกันอยู่ครับ”

“ผมสัญญาครับม้าว่าจะพยายามไปร่วมงานคืนนี้ให้ทันแน่นอนครับ”

(แก๊งตีตระกูลซ่ง. 2549 : 45)

จากตัวอย่างเหตุการณ์นี้ ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการดำเนินธุรกิจ ผ่านเหตุการณ์นี้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนได้ประสบความสำเร็จในดำเนินธุรกิจแล้ว ก็คิดให้ลูกหลานมาสืบทอดธุรกิจของตน สิ่งที่สำคัญก็คือ ผูกสายให้ลูกหลานเรียบร้อย ทำให้ลูกหลานได้ดำเนินธุรกิจอย่างราบรื่นและกิจการต่าง ๆ ได้มั่นคงขึ้น

4.2 การให้แนวคิดในด้านการดำเนินชีวิต

สังคมมนุษย์เหมือนครอบครัวที่ใหญ่โตครอบครัวหนึ่ง ถ้าอยากดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข จะต้องการมีแนวคิดในด้านการดำเนินชีวิต เนื่องจากว่าครอบครัวย่อย ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นด้วยความรับผิดชอบซึ่งกันและกันของคนสองคน หรือมากกว่าสองคน เมื่อมีความรับผิดชอบ ก็จะมีคามคาดหวัง นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งของการสร้างครอบครัว ก็คือต้องมีรายได้มาสนับสนุน หากไม่มีเงิน ครอบครัวก็จะไม่สามารถอยู่ต่อไปได้ เมื่อในครอบครัวมีลูกหลานแล้ว ยังต้องดูแลเรื่องการศึกษาของลูกหลาน จนกว่าลูกหลานเติบโตสามารถจัดการเรื่องของตัวเองได้ถูกต้อง เพราะฉะนั้น ทุกคนในโลกนี้จะไม่พ้นเรื่อง

ครอบครัว อาชีพ และการศึกษาได้ ซึ่งเป็นวงจรที่หมุนเวียนอยู่เรื่อย ๆ ไม่เคยหยุดสิ้น แม้ว่าคนในวงจรจะเปลี่ยนไปเป็นรุ่น ๆ

ผู้เขียนนวนิยายไทยได้ให้แนวคิดผ่านวิธีการดำเนินชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาเมืองไทยในด้านการสร้างครอบครัว ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการศึกษา ดังนี้

4.2.1 ด้านการสร้างครอบครัว

สังคมมนุษย์ประกอบด้วยครอบครัวย่อย ๆ อยู่เป็นพัน ๆ ล้าน ๆ อย่างนับไม่ถ้วน เพราะฉะนั้น ครอบครัวจึงเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญมากในสังคม เพราะครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดมนุษย์ เป็นแหล่งแรกในการอบรมสั่งสอนมนุษย์ เป็นแหล่งที่สนับสนุนมนุษย์ได้รับการศึกษา และเป็นแหล่งที่มีผลอย่างมากต่อการประกอบอาชีพของมนุษย์

คนจีนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนไม่น้อยที่ได้แต่งงานกับหญิงไทย หรือไม่ก็คนจีนกับคนจีนแต่งงานกัน สร้างครอบครัวในประเทศไทย การสร้างครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏในนวนิยายไทย ได้ให้แนวคิดในด้านการสร้างครอบครัวแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า สร้างครอบครัวแล้วก็ต้องมีหน้าที่ทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น

นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร เหลียง ตัวละครเอกในเรื่อง เป็นคนจีนที่อพยพมาสร้างรากฐานใหม่ที่เมืองไทย ด้วยคุณสมบัติที่ดึงดูดทั้งหลายของเหลียง ทำให้เหลียงได้กลายเป็นนักธุรกิจที่มีทรัพย์สินมหาศาลในเมืองไทย ตลอดชีวิตของเหลียง ได้มีภรรยาทั้งหมด 3 คน ครอบครัวจากภรรยา 3 คนนั้นได้มาอยู่รวมกันในบ้านหลังเดียวกัน ซึ่งลูกหลานรวมกันแล้วมีทั้งหมด 9 คน สามครอบครัวได้รวมเป็นครอบครัวหนึ่งที่มีขนาดใหญ่โต ซึ่งมีเหลียงเป็นหัวหน้าครอบครัว คอยควบคุมดูแล และแก้ไขปัญหาในครอบครัว

ผู้เขียนได้นำเสนอครอบครัวเหลียงเพื่อทำให้ผู้อ่านได้แนวคิดในการดำเนินชีวิตด้านการสร้างครอบครัวผ่านภรรยาทั้ง 3 คนของเหลียง

เหลียงได้แต่งงานครั้งแรกที่เมืองจีนกับหมอยหลิงแบบ “คลุมถุงชน” เมื่อเหลียงมีอายุแค่ 16 ปี ซึ่งแต่งตามคำสั่งของพ่อแม่ โดยมีพ่อสื่อแม่สื่อเป็นคนแนะนำ เหลียงกับหมอยหลิงได้อยู่ด้วยกันเพียงสองปีครึ่ง เหลียงก็เดินทางมาเมืองไทยเพื่อหาเงินทองตามที่ตั้งใจไว้ โดยทิ้งหมอยหลิงกับลูกชาย 2 คนไว้ที่เมืองจีน หลังจากเหลียงพอตั้งฐานะได้ที่เมืองไทย เหลียงก็ได้วิ่งเต้นหาทางรับครอบครัวมาอยู่ที่เมืองไทยด้วย ดังตัวอย่าง

“ปู่แต่งงานกับย่าใหญ่ ตอนที่ปู่อายุได้ 16 ปี... ย่านิยมเล่าว่า เมื่อปู่ตัดสินใจจะออกจากบ้านที่เมืองซัวเถาลงเรือมาเสียดังโขกทางทะเลได้ ปู่ทวดย่าทวดเกรงว่าปู่จะหลงเส้นหู้ผู้หญิงต่างแดนจนลืมบ้านเกิดเมืองนอน จึงให้พ่อสื่อแม่สื่อหาลูกสะใภ้ให้คนหนึ่ง ปู่กับย่าใหญ่ไม่เคยเห็นหน้าค่าตากันมาก่อน และมี

เวลาอยู่ด้วยกันเพียง 2 ปีครึ่ง แต่ก็มีลูกชายด้วยกัน 2 คน คือลุงคนที่หนึ่งหรือลุงเทียน กับลุงคนที่ 2 หรือที่เรียกกันตอนหลังว่าลุงแอนดี้ ซึ่งพอลุงแอนดี้อายุได้ 4 เดือน ปู่ก็เดินทางมาเมืองไทยตามที่ตั้งใจไว้ โดยทิ้งย่าใหญ่และลูกชายทั้ง 2 คน ไว้ที่เมืองจีน”

(ลอคลายมังกร. 2536 : 9 - 19)

ย่าเนียมเล่าว่า เมื่อปู่วิ่งค้นหาทางให้ย่าหมยหลังกับลูกชายออกมาจากแผ่นดินใหญ่ ตั้งแต่ตอนที่ปู่เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าฝรั่ง แต่เพิ่งจะมาสำเร็จเอาในเวลาอีก 5 - 6 ปีต่อมา...

(ลอคลายมังกร. 2536 : 19)

แม้ว่าเหลียงกับหมยหลังจะแต่งงานแบบ “คลุมถุงชน” ไม่ได้แต่งงานเพราะความรัก แต่หลังจากการแต่งงาน และมีลูกด้วยกัน ทั้งสองคนก็ได้เกิดความรักชอบต่อครอบครัวส่วนเหลียง ระหว่างที่สร้างเนื้อสร้างตัวอยู่เมืองไทย ก็ได้พยายามหาวิถีทางรับภรรยาที่เมืองจีนมาอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นเห็นได้ว่า ในนวนิยายเรื่อง ลอคลายมังกร ผู้เขียนได้แสดงแนวคิดผ่านพฤติกรรมของตัวละคร ได้ให้แนวคิดในการดำเนินชีวิตแก่ผู้อ่านด้านการสร้างครอบครัวว่า ไม่ว่าจะสามีภรรยาจะแต่งงานกันด้วยความรักหรือไม่ แต่พอประกอบกันเป็นครอบครัวแล้ว ก็จะมีหน้าที่ดูแลและรักษาครอบครัว ไม่ควรทอดทิ้งกันทั้งสามีและภรรยา ก็ควรทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีควรทำหน้าที่ที่มีในครอบครัว

เหลียงมีภรรยาคนที่สองชื่อเนียม ซึ่งเหลียงมีอายุมากกว่าเนียมเกือบรอบหนึ่ง หลังจากเหลียงมาอยู่เมืองไทยได้ 10 ปี เหลียงแต่งงานกับเนียมก็ไม่ได้เพราะความรัก เหตุผลที่แท้คือเหลียงต้องการซื้อที่ดินเพื่อสร้างธุรกิจใหม่ แต่เนื่องจากเหลียงถือใบชาต่างด้าวไม่มีสิทธิ์ซื้อที่ดิน จึงคิดจะแต่งงานกับคนไทยเพื่อสิทธิ์ในการซื้อที่ดิน ตอนนั้นเนียมยังไม่เคยคิดเรื่องแต่งงาน และเนียมเองมีคนรักอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเนียมไม่กล้าขัดใจพ่อแม่ จึงยอมแต่งงานกับเหลียง ในสุดท้ายทั้งสองคนก็ได้มีลูกจำนวน 5 คนด้วยกัน ดังตัวอย่าง

แม้จะมีว่าที่เจ้าสาวมาให้เลือกหลายราย แต่ปู่ก็ตัดสินใจเลือกย่าเนียมเป็นเจ้าสาวตัวจริง...ปู่แต่งงานกับย่าเนียมเมื่อปู่อายุได้ 29 หลังจากมาอยู่เมืองไทยได้ 10 ปี และตอนนั้นย่าเนียมอายุ 18 เพิ่งเรียนจบ ม.8 ออกมาอยู่บ้านได้ปีเดียว ...ปู่เล่าว่าที่ปู่เลือกย่าเนียมก็เพราะย่าเป็นคนเดียวที่ไม่ได้ต้องการแต่งงานกับปู่

ย่าเนียมเล่าว่าไม่เคยนึกมาก่อนว่า ชาตินี้จะต้องมาแต่งงานอยู่กับคนจีนสิ่งที่แก่กว่ากันเกือบรอบ ใจจริงย่าเนียมยังอยากจะเรียนต่อในมหาวิทยาลัยอย่างเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน

(ลอคลายมังกร. 2536 : 17)

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ได้แสดงแนวคิดผ่านตัวละครเอก ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ที่ก่อสร้างตัวที่ประเทศไทย ไม่ว่าครอบครัวประกอบขึ้นมาเพราะเหตุใด แต่เมื่ออยู่ด้วยกันแล้ว ก็ต้องทำหน้าที่ของตนเองให้ดีในครอบครัว ต้องมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในการแต่งงาน กับภรรยาคนที่สองของเหลียง อาจเพราะพ่อแม่ของเนียมได้รู้จักกับเหลียงมาก่อน เนื่องจากเป็นคน จีนด้วยกัน อยากให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันนั้นใกล้ชิดมากขึ้น และคิดว่าเหลียงเป็นคนที่มีความสามารถ อนาคตคงมีฐานะที่ดี จึงสั่งให้ลูกสาวแต่งงานกับเหลียง อย่างไรก็ตาม ที่สำคัญคือ เหลียงกับเนียมไม่ได้มีความรักมาก่อน เหลียงอยากซื้อที่ เนียมก็มีคนที่รักอยู่ แต่พอสองคน แต่งงานกัน ครอบครัวก็เป็นครอบครัวที่อบอุ่นดีเหมือนกัน มีลูกกัน 5 คน ต่างคนต่างทำหน้าที่ แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือเพื่อครอบครัวของตน เหลียงพยายามทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว ส่วนเนียมก็เป็นคนเลี้ยงดูดูแลลูกหลานในครอบครัว ไม่ได้บ่นว่าอะไรมากมาย เพราะว่าพอ ประกอบเป็นครอบครัวแล้ว หลายอย่างมากมายจะไม่ได้เป็นแค่เรื่องของคนเดียวเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของส่วนรวม ทุกคนจึงต้องมีความรับผิดชอบอย่างมากต่อครอบครัว จากเหตุการณ์แต่งงาน ครั้งที่ 2 ของเหลียงก็ได้ให้แนวคิดในการดำเนินชีวิตด้านครอบครัวแก่ผู้อ่านเช่นเดียวกัน การแต่งงานครั้งแรก ในตอนเริ่มต้นจะไม่ได้เริ่มต้นเพราะความรักแต่ทั้งเหลียงและเนียม ก็ทำหน้าที่ดูแลกันและกัน และดูแลทุกคนในครอบครัวเป็นอย่างดี ทั้งสองคนทำหน้าที่ที่มีต่อครอบครัวได้ดีมาก

เหลียงได้ภรรยาคนที่สามชื่อมาลัยเมื่อเหลียงมีอายุมากแล้ว และมาลัยมีอายุเท่ากับลูกชาย คนที่ 3 ของเหลียง ทั้งสองคนได้มีลูกจำนวน 2 คน เหตุผลที่เหลียงแต่งงานกับมาลัย เนื่องจาก เหมยหลิงและเนียมต้องการเห็นเหลียงมีความสุข แม้ลูก ๆ ของเนียมจะไม่พอใจก็ตาม ดังตัวอย่าง

อย่างไรก็ตาม ยังมีสิ่งหนึ่งซึ่งถือได้ว่า เป็นความสุขส่วนตัวของปู่ นั่นก็คือ การที่ปู่มียามาลัย หรือที่พวกเด็ก ๆ เรียกกันว่า “ย่าเล็ก” ซึ่งมีอายุเท่ากับลุงนัฐ เป็นเมียคนที่ 3 และมีลูกด้วยกันถึง 2 คน คืออานงพงา กับอานรากร

(ลวดลายมังกร. 2536 : 93 - 94)

เหตุที่ปู่จะได้กับย่ามาลัยนั้น ลันแอบได้ยินพวกคนใช้รุ่นเก่าเล่าสู่กันฟังว่ามีเพื่อนเจ้าสำราญของปู่บางคนเป็นต้นความคิดจะหาเด็กสาวบริสุทธิ์ให้ปู่ได้เสพสุขด้วยสักคนหนึ่ง ตอนแรกก็คงจะหยังเสียงปู่ในทำนองที่เล่นทีจริง แต่ครั้งเรื่องนี้ล่วงรู้ไปถึงหู่ย่าเหมยหลิงปรากฏว่า แกลกลับเป็นตัวตั้งตัวตีนับแต่การเรียกเด็กสาวคนนั้นมาคู่ตัว จนกระทั่งจัดการให้ปู่ร่วมหอลงโรงด้วย...ไม่มีใครเข้าใจเจตนาของย่าเหมยหลิงในเรื่องนี้อย่างแจ่มชัด บ้างก็คิดว่าแกลงคือความคิดแบบผู้หญิงจีนสมัยเก่าที่ชอบเจ้ากี้เจ้าการหาเมียเล็กเมียน้อยให้สามี เมื่อตัวเองไม่

สามารถจะให้ความสุขกับสามีได้เต็มที่เหมือนเดิม บ้างก็เดาว่าแกงเห็นปู่ทำงานหนักมามาก จึงอยากให้ปู่ได้ผ่อนคลายความเคร่งเครียดหนักหน่อย

(ลอคลายมังกร. 2536 : 95)

จากตัวอย่างเหตุการณ์ที่เหมยหลิงและเนียนมีความสุขที่เหลียงได้ภรรยาคนที่ 3 ผู้เขียนได้ให้แนวคิดเรื่องการเสียดสีของภรรยาที่มีต่อสามีผ่านพฤติกรรมของตัวละครเหมยหลิงกับเนียนในชีวิตมนุษย์ไม่มีใครอยากแบ่งคนที่ตนรักให้คนอื่น แต่เพื่อครอบครัว เพื่อคนที่รัก บางครั้งคนเราต้องยอมเสียดสี ดังนั้น แนวคิดด้านการดำเนินชีวิตด้านครอบครัวด้วยการเสียดสีของภรรยาทั้งสองคนที่มีต่อสามีก็เป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยให้ครอบครัวใหญ่สงบสุขมากขึ้น

ภรรยาคนที่สามของเหลียงมีอายุน้อยกว่าเหลียง 30 กว่าปี เท่ากับลูกชายคนที่สามของเหลียง ลูกสาวคนโตของเหลียงไม่พอใจในพฤติกรรมของพ่อมาก จึงขัดขวางต่อต้านพ่อในเรื่องนี้ตลอด แต่เหลียงไม่ได้สนใจคำพูดของลูกสาวเลย คิดว่าต่างคนต่างมีความคิด วิธีการดำเนินชีวิตของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ลูกสาวไม่ควรมาตัดสินใจแทนพ่อ สุดท้ายสองคนก็ไม่ได้คุยกันดี ๆ ในเรื่องนี้ ผู้เขียนได้แสดงแนวความคิดผ่านพฤติกรรมและคำพูดของตัวละคร และบอกผู้อ่านว่าแม้ว่าผู้ใหญ่มีความคิดของตนเอง แต่ลูกหลานเป็นองค์ประกอบอันสำคัญในครอบครัว พ่อแม่ควรคิดถึงความรู้สึกของลูกหลาน ไม่ควรไม่ให้ความสำคัญกับความต้องการและความคิดเห็นของลูกหลาน แต่ควรมีการคุยกันเอาใจใส่กัน ไม่ใช่คิดแต่ความสุขหรือผลประโยชน์ส่วนตัวตัวอย่างนี้ถึงจะเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและสามัคคีกันได้

นวนิยายเรื่อง อาปา ตัวละครเอกอาปาเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย ภรรยาของอาปาอยู่เมืองจีน อาปากับภรรยามีลูกสาว 3 คน แต่ไม่มีลูกชาย และตัวนางไม่แข็งแรงพอจะลงเรือเดินทางมาเมืองไทย เพื่อนของอาปาจึงให้อาปาหาภรรยาใหม่ที่ไทย เพื่อสร้างครอบครัวใหม่และเพื่อให้ลูกชายมาสืบสกุล ดังตัวอย่าง

“ทุกคนสบายดี...อ้าวได้ลูกสาวคนที่สาม” เสียงของก๊กเจียงไม่ร่าเริงเลยกับคำตอบนี้ คงเป็นเหตุผลนี้กระมัง ที่ทำให้ทางเมืองจีนไม่ยอมจงดหมายมาบอกและนางกิมก็เกือบตายจากการคลอดลูกคนนี้ ที่คลอดยากเหลือเกิน เจ็บท้องอยู่นานและต้องเบ่งอยู่นั้นแล้วกว่าเด็กจะคลอดออกมาได้

แล้วท่าแก่ก็ค่อยๆ กล่อมหลงงู๋งู๋ใจ แบบพูดไปเรื่อย ๆ

“ทุกวันนี้...ก๊กเจียงลื้อก็มีเงินเก็บอยู่ไม่น้อยมีครอบครัวเสียที่เมืองไทยนี้แหละ...จะได้มีลูกชายไว้สืบแซ่สกุล”

(อาปา. 2551 : 237 - 240)

จากตัวอย่างเหตุการณ์ที่อาปาอยากสร้างครอบครัวใหม่ที่เมืองไทย เพื่อให้ลูกชายมาสืบสกุล ผู้เขียนได้ให้แนวคิดด้านการสร้างครอบครัวผ่านเหตุการณ์นี้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวในเมืองไทย ต้องการครอบครัวอย่างมีความสุขเป็นที่พักหลังเลิกงาน และต้องการมีลูกชายมาสืบสกุล

นอกจากการแต่งงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่มาก่อร่างสร้างตัวในประเทศไทยก็สำคัญมาก ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนมีความรักใคร่สนิทสนมกัน ไม่ว่าคนในครอบครัวจะต้องใช้ชีวิตอันยากจนยากลำบากหรือมีชีวิตอันร่ำรวยและมีความสุข แต่ไม่มีใครสักคนทิ้งใครจากไป คนในครอบครัวนั้น ๆ รักใคร่สนิทสนมกันอย่างขาดกันไม่ได้

นวนิยาย เรื่อง โป้เบ๊ ภศนุคุยเรื่องของพ่อกับแม่ รู้ว่าพ่อเคยมีคนรักกันอยู่ในเมืองไทย แต่แม่ก็ไม่โกรธ เพราะเรื่องนี้ผ่านไปหลายปีแล้ว ผู้หญิงคนนั้นก็แต่งงานไปแล้ว ดังตัวอย่าง

พ่อมาพบแม่ที่เมืองนอก แม่เป็นผู้หญิงเก่งแกล้วว่องไว เพราะฉะนั้นแม่ถึงไม่สนใจนักเมื่อพ่อขอแม่แต่งงาน ทั้ง ๆ ที่รักผู้หญิงอีกคนหนึ่งอยู่ แม่บอกเขาอย่างไม่มีอีหระ

“รักก็รักไปซิ อยู่ห่างกันตั้งหลายหมื่นโยชน์ แล้วเขาก็แต่งงานไปแล้ว แม่ไม่ใช่คนงมงายจี๋หึ่งขนาดนั้น อีกหน่อยเขาก็ลืมไปเองนะ รู้ไหม ตาสมพ่อกเขาเมียวิวสนาได้มาเมืองนอกก็เพราะพ่อของผู้หญิงคนนี้ เขาให้เลือกระหว่างสงเสียดให้พ่อมาเรียนเมืองนอกแล้วเลิกกับลูกเขา หรือให้ลูกหนีตามพ่อแอกออกจากบ้าน โดยไม่ให้แม่แต่สต่างค์แดงเดียว”

(โป้เบ๊. 2551 : 9)

จากตัวอย่างบทสนทนาที่ภศนุคุยกับแม่ ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการสร้างครอบครัวผ่านพฤติกรรมของแม่ของภศนุว่า ความเชื่อถือกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวสำคัญมาก คนเราต้องเชื่อถือคนที่เรารัก เพื่อความสุขของครอบครัวเรา

นวนิยาย เรื่อง โปต้นกลีบสุดท้าย อาหลง เป็นเด็กกำพร้าที่อาฉางและอาชินเลี้ยงไว้ เพราะอาฉางและอาชินอยากได้ลูกชาย ลูกสาวของอาฉางกับอาชินรู้เรื่องนี้แล้วก็เกิดไม่ค่อยเคารพอาหลง อาฉางและอาชินก็พูดกับลูกสาวว่า ไม่ว่าอาหลงจะเกิดมาจากใครก็ตาม อาปากับมา้าเลี้ยงอาหลงมา อาหลงก็ต้องเป็นลูกในครอบครัวของเรา ทุกคนยังต้องให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังอาหลงอยู่เหมือนเดิม ดังตัวอย่าง

อาฉางดูลูกสาวคนกลาง จากนั้นก็กวาดสายตามองลูก ๆ ทุกคนและพูด
ต่อไปว่า

“ไม่ว่าอาหลงจะเกิดมาจากใครก็ตาม แต่อาปากับ माम้าและอาเจ็กชุ่นช่วยกันเลี้ยงดูอบรมนิสัยอาหลงมา อาหลงก็เป็นเด็กดีในสายตาของอาปามาตลอด และเป็นตัวเฮียที่ดีของพวก ล้อมาตลอด ที่วันนี้ความจริงถูกเปิดเผยออกมา ก็ไม่ได้หมายความว่าอาหลงจะไม่ใช้คนในครอบครัวของเรา ทุกคนยังต้องให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังอาหลงอยู่เหมือนเดิม เข้าใจมั๊ย”

“ขอบคุณนะอาเจ็กที่ดูแลอ้อมาตลอด อ้อมไม่เป็นไรหรอก ยังไงอ้อมก็ต้องจดจำคำสอนของอาปาและทำตามคำสอน เป็นตัวเฮียที่ต้องดูแลน้องๆ และดูแลกิจการของครอบครัว ให้คณะวิ้วางชินยังคงอยู่ต่อไป”

(โบตันกลีบสุดท้าย. 2551 : 35 - 37)

จากตัวอย่างเราเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวในประเทศไทย เป็นสิ่งที่สำคัญมากของความสุขของครอบครัว ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการสร้างครอบครัว ผ่านเหตุการณ์นี้ว่า เรื่องการเคารพพี่น้องในครอบครัวแม้จะไม่ใช่ม่อแม่เดียวกัน พี่น้องเคารพกัน จะทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ก็เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสังคม

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า การแต่งงานของคนสองคน อาจไม่ได้เกิดขึ้นเพราะความรัก อาจเป็นเพราะเงิน หรือจุดมุ่งหมายอื่น ๆ หรือถูกบังคับให้แต่งงานก็ตาม แต่สุดท้ายก็ได้ประกอบกันเป็นครอบครัวหนึ่ง ผู้เขียนได้ให้แนวคิดในการดำเนินชีวิตด้านครอบครัวเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่า การแต่งงานไม่ใช่เรื่องล้อเล่น เมื่อประกอบเป็นครอบครัวแล้ว ย่อมต้องรับผิดชอบดูแลรักษาครอบครัวในทุกเรื่อง ถึงจะทำให้ครอบครัวมีความสุขได้

4.2.2 ด้านการประกอบอาชีพ

ที่ชาวจีนอพยพมาสู่เมืองไทยนั้น ส่วนใหญ่จะเพื่อมาทำมาหากินกันสร้างฐานะใหม่ แต่ที่เมืองไทยก็ไม่มีที่ดินสักชิ้นใดเป็นของพวกเขา จึงไม่สามารถทำอะไรทำนาได้ พวกเขาก็ไม่มีบ้าน ไม่มีเงินทอง ในแรก ๆ ไม่มีงานทำด้วย เพื่ออยู่ต่อไปได้ พวกเขาจึงพยายามหาทางแก้ไขปัญหาเหล่านี้ สิ่งที่ต้องการมากที่สุดสำหรับพวกเขาก็คือมีงานให้ทำ การดำเนินชีวิตของพวกคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏในนวนิยายไทย ได้ให้แนวคิดในด้านการประกอบอาชีพแก่ผู้อ่าน โดยผ่านกระทำฉาก และสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่า การประกอบอาชีพไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องการมีคุณธรรมหลายประเด็น จึงจะทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ผู้เขียนได้สร้างตัวละครเอก เหลียง เป็นคนที่อพยพมาเมืองไทยอย่างเลื้อฝืนหมอนใบ เหลียงได้งานแรกเป็นจับกังรับจ้างแบกกระสอบข้าวสาร ทำงานเหนื่อยมาก แต่ก็ต้องอดทน เพราะว่าถ้าไม่ทำงาน ก็ไม่มีอาหารกิน ดังตัวอย่าง

เมื่อปูมาถึงเมืองไทยใหม่ ๆ นั้น อยู่ในลักษณะที่เรียกกันว่า “เสื้อผืนหมอนใบ” และเริ่มงานครั้งแรกด้วยการเป็นจับกังรับจ้างแบกกระสอบข้าวสารที่ทำน้าราชวงศ์ เคยมีคนถามว่าตอนนั้นปูเหนื่อยมากไหม ปูตอบว่าเหนื่อย แต่ระหว่างความเหนื่อยกับความหิวนั้น ความเหนื่อยเป็นสิ่งที่พอจะอดทนได้ ส่วนความหิวยากที่จะทนอดไหว ปูจึงยอมเหนื่อยกว่าจะยอมหิว

(ลอคลายมังกร. 2536 : 10)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการประกอบอาชีพ ผ่านตัวละครเหลียง ผ่านเหตุการณ์เหลียงต้องทำงานเหนื่อยมาก ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า ในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่างจะตามใจเรา เราต้องเลือก ขอมเหนื่อยหรือยอมหิว เรายึดมั่นความสุขที่เรามีอยู่นั้น สิ่งหลายอย่างมันมาไม่ง่าย พยายามให้ตนเองเป็นคนอดทน ความสบายจะตามมาทีหลัง เวลาเลือกอะไร ก็ต้องเลือกให้ถูก ไม่เพียงมองเฉพาะปัจจุบัน ยังต้องคำนึงถึงอนาคตด้วย

นวนิยายเรื่อง อาปา ตัวละครเอก อาปา เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาสู่ในประเทศไทยด้วยมือเปล่า ๆ งานแรกที่อาปาทำเป็นจับกังรับจ้าง อาปาต้องทำงานหนักหลายอย่างเหนื่อยมากทุกวัน เพียงแค่อายุได้มีอาหารกิน และมีที่นอน ดังตัวอย่าง

ก็ก็เคียงกับงานที่ไม่เคยทำมาก่อน คือ การเป็นคนขายของหน้าร้านพร้อมกับจับกังแบกของอันเป็นสินค้าหลากหลาย

อาปอบอกว่า บางเวลาคือการต้องแบกข้าวสาร บางเวลาแบกสบู่ บางทีคือหิ้วบีบน้ำมันมะพร้าว ถ้าเป็นบีบเปล่าก็เบาหน่อย แต่ถ้ามีน้ำมัน...แม่จะหนักแค่ 10 กว่ากิโล แต่ก็หิ้วไม่ไหวหรอกมันต้องแบกขึ้นบ่า

แต่ถึงจะเหนื่อยเพียงใด งานใหม่ก็มีข่าวดี ๆ ให้กินครบ 3 มื้อ ที่ได้กินจนอิ่มสมใจ กับมีที่หลับที่นอนที่ปลอดภัย

(อาปา. 2551 : 10 - 11)

ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า คนจีนอพยพเข้ามาก่อร่างสร้างตัวอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตยากจนมาก ทำงานเพื่อมาหากิน ผู้เขียนชี้แนะผู้อ่านในด้านการดำเนินชีวิต ผ่านตัวละครอาปา ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า เราต้องพยายามและอดทนทำงาน ในช่วงแรก ๆ ไม่ควรมีความหวังมากมาย แต่ต้องมั่นใจว่า พรุ่งนี้จะดีกว่าวันนี้แน่นอน

นวนิยาย เรื่อง โป้เบ๊ ตัวละครชื่อว่า ต้อย มีอาชีพใหม่คือขายของที่ตีนสะพาน แต่ของขายเป็นเขาขโมยมากจากคนอื่น เวลาเป็ยกได้ยืนขำวันนี้ยิ่งมาก ไม่เข้าใจว่าทำไมเพื่อนเลือกทางผิดกฎหมายสายนี้ ดังตัวอย่าง

“มันมีอาชีพใหม่ ดีห้าไปขายของที่ตีนสะพาน...ทำมาหลายวันแล้ว มันไปอวดไอ้เฮงว่าเดี๋ยวนี้มันรวยเชียวละ”

“ขายของอะไร”

“สารพัด เสื้อผ้า...พัคลม...เตารีด...รองเท้า...โอยเยอะเยอะ”

“แล้วมันไปรับของจากไหน”

“อีหีบ”

“ฮ่า...” เปี้ยกร้องลั่น “ของนอกด้วยหรือ ก็แพงตายนะซี ใครจะมี ปัญญาซื้อกันละ”

โองค้อนขวับ

“ข้าบอกว่ อีหีบ...อีหีบไม่ใช่ประเทศอียิปต์ไวย อีหีบก็คือมันไป ขโมยมาเวลาเจ้าของเขาเผลอ ก็หีบ ๆ มาขายต่อ ไม่น่าโง่เลย เอ็งเนีย”

เปี้ยกร้องไม่ไช้เพราะถูกคั่วว่าโง่ แต่เพราะความผิดหวังที่จู่โจมเข้ามาอย่างกะทันหัน ด้อยเป็นคนฉลาด...ฐานะก็ดีดีกว่าเขา แต่ทำไมถึงเลือกเดินทางสายนั้น...

ที่อาจพาเขาไปสู่ความหายนะ ถ้าไม่ถอยหลังกลับให้ทันท่วงที!

(โบ้เบ้. 2551 : 70)

จากตัวอย่างที่ยกมา เราเห็นได้ว่า ผู้เขียนให้ชี้นำผู้อ่านในด้านการประกอบอาชีพไม่ให้ ผิดกฎหมาย ผ่านบทสนทนาของตัวละครเปี้ยกับโอง ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่าเราประกอบอาชีพ ควรเลือกทางสายที่ถูก ไม่ควรทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนิน ชีวิตให้มีความสุขมากขึ้น

นวนิยาย เรื่อง โบทันกลีบสุดท้าย ตัวละคร อาเฮง อพยพเข้ามาขายข้าวมันไก่ที่เมืองไทย ต้องตื่นเช้านอนดึก ทำงานหนักมารวกับคนปกติทั่วไป เพื่อเลี้ยงครอบครัว อาเฮงบอกว่าชีวิต อย่างนี้ไม่มีความสุข ดังตัวอย่าง

ที่เป็นเช่นนั้นเพราะระหว่างตั้งครรภ์เธอต้องเผชิญกับการเดินทางรอน แรมมาทางเรือหลายสิบวัน ขาดการพักผ่อนที่เพียงพอ ขาดอาหารที่ควรจะได้กิน อย่างอิมท้องเพื่อลูกในท้อง และเมื่ออาเฮงมาทำอาชีพหาบข้าวมันไก่ขาย อาเฮง หลังก็ต้องตื่นมาช่วยเตรียมข้าวของให้อาเฮง ทำงานหนักมารวกับคนปกติ ทั่วไป

(โบทันกลีบสุดท้าย. 2551 : 95)

“อาปาเออะไรมาว่าควรรอบครัวเราไม่มีความสุข”
 “ก็อ้าวต้องตื่นแต่เช้ามีมาเตรียมเปิดร้าน นอนดึกตื่นเพราะเตรียมของขาย
 นี่ไง ลือว่าอ้าวมีความสุขหรือ”

(โบทันกลีบสุดท้าย. 2551 : 145)

จากตัวอย่างที่ยกมาเราเห็นได้ว่า ผู้เขียนชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนินชีวิตไม่บ่นว่าชีวิตด้วยความไม่พอใจ ผ่านเหตุการณ์ตัวละครอาเซงต้องทำงานหนักเพื่อทำมาหากิน ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า เราเลือกทางประกอบอาชีพนี้ ก็ต้องพยายามอดทน ทำให้ตัวเองรู้สึกพอใจ จะได้มีความสุขมากขึ้น

นวนิยาย เรื่อง แก๊งตีตระกูลช่ง ผู้เขียนได้ปรากฏเรื่องความพอใจกับชีวิตในนวนิยายตัวละครมนสิชาจะไล่ออกพ่อค้าแม่ค้าที่ขายของในตลาดของบ้านมนสิชา เพื่อใช้ที่ดินตลาดไปสร้างโครงการใหม่ คุณมนสิชาก็ไม่แข็งแรง มนสิชาคอคิดว่าไม่ว่าจะดำเนินชีวิตแบบใด มีความสุขกับชีวิตเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังตัวอย่าง

• คนจนที่แค่ได้กิน ได้ใช้ไปวัน ๆ แต่บางคนเขามีความสุขกับชีวิตเช่นนั้น
 ขณะที่คนร่ำรวยแสวงหาเงินทองทรัพย์สุดงไม่รู้จักคำว่าพอ แต่คนจนก็ยังถูกคนมี
 พร้อมทุกสิ่งทุกอย่างรังแกอยู่ร่ำไป

น่าสงสัยนักกว่าเศรษฐีคนหนึ่ง ๆ ต้องมีเงินมากมายเท่าไร เขาจึงจะ
 ยอมรับว่าเขาเป็นคนที่มั่งแล้ว

(แก๊งตีตระกูลช่ง. 2549 : 175)

ผู้เขียนได้ชี้นำผู้อ่านในด้านการดำเนินชีวิตให้รู้จักคำว่าพอ ผ่านความคิดของตัวละครมนสิชา ให้แนวคิดในด้านการประกอบอาชีพว่า ไม่ว่าเราประกอบอาชีพแบบไหน ยากจนหรือร่ำรวย เราควรรู้ว่าพอใจ เงินมากแค่ไหนจะพอ พอใจสำคัญที่สุด จึงจะทำให้ชีวิตของเรามีความสุขมากขึ้น

4.2.3 ด้านการศึกษา

เรื่องการศึกษาของลูกหลานเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งมากในครอบครัว คนจีนที่อพยพเข้ามาอยู่เมืองไทย ส่วนใหญ่เป็นคนออกจกน ทำงานที่เมืองไทยเพื่อทำมาหากิน พวกเขาหวังว่าลูกหลานของตนเองได้รับบรรมอย่างดี ได้มีความรู้ที่สูง และเป็นคนที่มีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน จึงจะไม่ต้องทำงานเหนื่อยเหมือนตนเอง พ่อแม่ส่วนใหญ่มัหวังให้ลูกหลานพัฒนาไปตามอุดมมุ่งหมายของตน ออกแบบเส้นทางให้ลูกหลานไว้เรียบร้อย และให้ลูกหลานเดินตามทีพ่อแม่ตั้งใจเอาไว้ นวนิยายไทยได้ให้แนวคิดในด้านการศึกษาแก่ผู้อ่าน โดยผ่านตัวละครต่าง ๆ ทำให้

ผู้อ่านได้เข้าใจว่า เรื่องการศึกษาของลูกหลานเป็นเรื่องสำคัญมาก ศึกษาดี ๆ จะทำให้ชีวิตของลูกหลานมีความสุขมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ตัวละครเอก เหลียง เป็นคนจีนที่เข้ามาสร้างรากฐานใหม่ที่เมืองไทยเมื่อวัยหนุ่ม สู้ตายได้เป็นนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงมีฐานะดี แต่การศึกษาของเหลียงไม่ได้สูงมากนัก พอเหลียงมีลูกหลานแล้ว จึงคิดว่าจะต้องใช้จ่ายเงินทองที่หามาได้ไปให้ลูกหลานใช้ในการศึกษาที่ดี และเนื่องจากเหลียงเป็นนักธุรกิจ มีโรงงานมีบริษัทของตัวเอง เหลียงหวังให้ลูกหลานทุกคนไปเรียนด้านเกี่ยวกับเศรษฐกิจ บริหาร จึงส่ง เทียน แอนดี้ และซาอูซัยไปเรียนด้านการค้าขายที่ต่างประเทศ ดังตัวอย่าง

“ที่ซาอูซัยกลับมาจากอังกฤษหลังที่ ระยะเวลา 1 หรือ 2 ปี และก่อนนอนที่ดูเหมือนจะสัก 3 ปี... ทั้งแอนนท์และที่ระวีไปส่งไปเรียนต่อที่อเมริกา แต่แอนนท์ขอทำปริญญาเอกจึงกลับมาหลังคนอื่น”

(ลอดลายมังกร. 2536 : 105)

จากตัวอย่างที่ยกมา เราเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ให้แนวคิดในด้านการศึกษาของลูกหลานผ่านการกระทำของตัวละครเหลียง ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า พวกเราก่อร่างสร้างตัวจากมือเปล่า ๆ จนถึงเป็นคนที่มีฐานะ เราควรให้ความสำคัญมาก เรียนระดับสูงจะช่วยตนเองดำเนินธุรกิจและดำเนินชีวิต พวกเราก็ควรให้โอกาสลูกหลานไปศึกษาเรียนต่อระดับสูง เพื่อให้ชีวิตของลูกหลานมีความสุขมากขึ้นในวันหลัง

นวนิยายเรื่อง อาปา อาปาเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย ได้สร้างฐานะที่เมืองไทยแล้ว ก็อยากให้ลูกหลานได้เรียนเก่ง มีความสามารถ เป็นเด็กที่เรียบร้อยมีมารยาท อาปาจึงออกเงินไปหาครูมาสอนพิเศษในบ้านในช่วงปิดเทอม ดังตัวอย่าง

พอลูกเกิดปั๊บ... ก็เป็นเงินนั้นที่จัดการเอาดวงไปให้พระตั้งชื่อ แล้วก็แจ้งเกิด แล้วก็จัดการเอาเข้าโรงเรียน แลผมมีการออกค่าเล่าเรียนให้ลูกสาวทั้งสี่คน นี่ยังคิดนะว่า... ค่าแป๊ะเจี๊ยะเป็นอาปาออกเอง

วันหยุดปิดเทอมใหญ่ก็มีการส่งครูมาสอนพิเศษให้ที่บ้าน

ส่วนลูกอาปาก็ได้มรภกิจกรรมดี ๆ ทำช่วงปิดเทอมใหญ่เป็นครูคนเดียวที่ต้องสอนเด็กแปดคน ตามชั้นเรียนของแต่ละคนในช่วงครึ่งเช้า

(อาปา. 2551 : 483)

ถึงอาปาจะแอบบ่น อาปาก็ดีใจที่ลูก ๆ เหมือนมีที่เลี้ยงชีพนะเรื่องการใช้ชีวิต ซึ่งอาปายอมรับว่า ชกเนี่ยไม่อาจให้อะไรที่ดี ๆ เหล่านี้แก่ลูกได้ รวมถึง

กิริยา มารยาทที่อาปาอยากให้ลูกสาวซึมซับความเป็นผู้ดีที่เรียบร้อย พุดจানাฟัง
จากพี่แบ่งให้มาก

(อาปา. 2551 : 485)

จากตัวอย่างที่ยกมานั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนได้ให้แนวคิดด้านการศึกษาโดยผ่าน
ความคิดและพฤติกรรมของตัวละคร ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า คนเราควรจับโอกาสในการเรียน
หนังสือเอาไว้ และให้โอกาสลูกหลานในการศึกษา อย่างที่คนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่
ประเทศไทยทำ เพราะในยุคสมัยนี้ ไม่มีใครจะไม่น่าเชื่อถือ อาจทำให้เราเสียโอกาสในการงาน
ได้ พ่อแม่เป็นผู้มีประสบการณ์ พ่อแม่อาจช่วยชี้แนะทางให้เราในการเลือกเรียนวิชาความรู้ที่
เหมาะสมกับตัวเรา แต่ก็ไม่ใช่ว่าเราไม่สามารถเลือกเรียนในสิ่งที่เราชอบได้ แต่อยากให้รู้
ความตั้งใจและความหวังของพ่อแม่ที่มีต่อลูกหลาน ในเรื่องการศึกษา นั้น พ่อแม่จะเป็นคน
สนับสนุนอยู่ข้างเคียงอยู่ตลอด และไม่เคยประหยัดเงินในเรื่องการศึกษาของลูก ถึงจะอดกินอดใช้
ก็อยากให้ลูกหลานได้เรียนดี มีอิทธิพลที่มีต่อผู้อ่านว่า คนที่เป็นลูกหลาน ต้องตั้งใจเรียน เพื่อตอบ
แทนบุญคุณของพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง โป้เบ๊ ตัวละคร เปี้ยกเคยยากจนมากเวลาเด็ก ๆ ตอนที่เปี้ยกเกิดเป็นคนรวย
แล้ว ก็คิดว่าอยากให้ลูกชายชื่อ ภสน ได้เรียนสูง ๆ ไม่ลำบากเหมือนพ่อ เปี้ยกจึงพากศนไปตลาด
โป้เบ๊ ถิ่นเกิดของพ่อ และมีคำสั่งสอนบ่อย ๆ ดังตัวอย่าง

“พ่ออยากให้แกเรียนสูง ๆ อนาคตจะได้ไม่ลำบากเหมือนพ่อ เพราะว่าจะ
เป็นตัวตนมาถึงทุกวันนี้ พ่อแทบจะฆ่าตัวตายหลายหนแล้ว ส่วนเรื่องผู้หญิงไม่
ต้องกลัวว่าจะไม่มีแฟน เวลายังมีอีกยาวไกล ถึงเวลาที่เจอเองนั่นแหละ ลูกสาว
เพื่อนพ่อสวย ๆ หลายคน”

(โป้เบ๊. 2551 : 10)

จากตัวอย่างที่ยกมาในนวนิยายเรื่อง โป้เบ๊ ให้แนวคิดในด้านการศึกษาว่าควรให้ลูกเรียนสูง
ผ่านคำพูดของตัวละคร เปี้ยก ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า พวกเราได้สร้างเนื้อสร้างตัวแล้ว ก็รู้ว่าไป
เรียนสูง ๆ จะมีประโยชน์ต่อชีวิตในหลายด้าน นี่เป็นประสบการณ์ที่ควรสอนให้ลูก เรามี
ความสามารถให้สภาพแวดล้อมเรียนที่ดี ๆ แก่ลูก ทำให้ลูกหลานได้เรียนสูงเรียนเก่ง ไม่ต้อง
เหนื่อยเหมือนกับเรา

นวนิยาย เรื่อง โบตันกลีบสุดท้าย อาเซง กับ หมอยหลังอพยพเข้ามาขายข้าวมันไก่ใน
เมืองไทย ทั้งสองคนทำงานเหนื่อยมาก มีลูกชาย 3 คนชื่อ อาโจ อาจิว และอาจู อาโจกับอาจิว
เป็นที่ชายของอาจู เรียนเก่งมาก และถึงอายุจะเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว ลูกค้าของร้านข้าวมันไก่
แนะนำให้ลูก ๆ ของอาเซงไปเรียนการค้า อาเซงไม่ยอม เพราะว่าตัวเองทำการค้าก็เหนื่อยมากแล้ว

ไม่เข้าใจไปเรียนการค้าทำไม แต่ในที่สุดท้าย อาเซงก็ยอมรับส่งลูกไปเรียนการค้าแล้ว ดังตัวอย่าง

อาเซงให้ความสนใจใฝ่ถามจากผู้คนหลากหลายอาชีพที่มาแวะกินข้าวมันไก่ ว่าเขาควรจะส่งเสริมลูกชายให้เรียนทางด้านไหน เมื่อหลายคนรู้ว่าลูกชายทั้งสองของอาเซงมีผลการเรียนที่ดีเยี่ยม ก็ล้วนออกปากชื่นชมว่าเลี้ยงลูกดี

บางคนก็ว่าลูกเรียนเก่งมากก็ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัย ให้เลือกเรียนการค้าระดับปริญญา แต่อาเซงไม่เข้าใจ ในสิ่งที่ลูกค้าพูด ก็ออกอาการหงุดหงิดใส่ผู้เป็นภรรยาว่า

“อ๊วเป็นพ่อค้าอยู่แล้ว มีลูกเรียนเก่งจะตาย มาแนะนำให้อ๊วส่งลูกเรียนต่อการค้าระดับปริญญา มันจะเรียนไปทำไมการค้าอ๊วก็ทำอยู่แล้ว...ไม่ไหว ไม่ไหว แนะนำแบบนี้ไม่ได้เรื่อง”

คนยั้งแล้วก็พอเข้าใจในคำแนะนำของลูกค้า แต่ถ้าเขาจะไปอธิบายให้อาเซงฟังก็เกรงจะถูกด่ากลับมา ดังนั้นเมื่ออาจูกกลับมา จึงช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้ผู้เป็นพ่อเข้าใจยิ่งขึ้น อาเซงค่อยยิ้มออกแล้วว่า

“นั่นแหละ อ๊วจะให้เอาเสียทั้งสองของลื้อเรียนแบบนี้แหละ”

(โบตันกลีบสุดท้าย. 2551 : 101 - 102)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นด้านการศึกษาแบบสมัยใหม่ ผ่านตัวละครอาเซง และลูก ๆ ของอาเซง ผ่านเหตุการณ์การส่งลูกไปเรียนการค้า ให้แนวคิดแก่ผู้อ่านว่า ในสมัยนี้ ทำงานธุรกิจการค้าขายเป็นงานที่ได้สร้างฐานะที่เร็วที่สุด ลูก ๆ เรียนเก่ง ก็ควรส่งลูก ๆ ไปเรียนการค้า ตัวเองทำการค้าขายไม่เก่ง ไม่ว่าจะลูกก็ทำการค้าขายไม่เก่งเหมือนกับ เราควรเลือกทางที่ดีที่สุดให้ลูก

4.3 การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้อ่าน

คนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเลื้อยผืนหมอนเดียนั้น พวกเขาสามารถก่อร่างสร้างตัวและทำให้ตัวเองเป็นถึงเจ้าแก่ได้ ก็เพราะเขามีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี มีความเข้มแข็ง อดทนในการต่อสู้ชีวิต มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ในการทำมาหากินและใช้ชีวิตอย่างประหยัด สมถะ ด้วยคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม คนจีนอพยพจึงสามารถก่อร่างสร้างตัวได้อย่างรวดเร็วในต่างแดน

คนจีนจึงถือเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมอย่างมากมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบันนี้ การสั่งสอนลูกหลานของคนจีน นอกจากจะเน้นเรื่องวิชาความรู้แล้ว ยังต้องเน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมด้วย วิชาความรู้ทำให้สมองของเราสมบูรณ์ แต่คุณธรรมและจริยธรรมทำให้เราเติบโต และเป็น

ปัจจัยสำคัญในทางที่เข้าสู่ความสำเร็จ การที่เป็นผู้สำเร็จนั้น จะขาดคุณธรรมและจริยธรรมไม่ได้ โดยเด็ดขาด

การศึกษาวิจัยเรื่องนวนิยายไทยที่สะท้อนภาพคนไทยเชื้อสายจีนในครั้งนี้นับพบว่า นวนิยายไทยได้สะท้อนคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามของคนไทยเชื้อสายจีนผ่านคำพูด และการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รู้สึกและซาบซึ้งในคุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ จนสามารถปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามเหล่านี้ให้แก่ผู้อ่าน นวนิยายเรื่องเหล่านี้ได้ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านต่างๆ ให้แก่ผู้อ่านได้ ดังต่อไปนี้

4.3.1 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือเป็นคนยากจน เป็นเจ้าเก่าหรือเป็นคนรับจ้าง ต้องทำตนเองเป็นคนที่มีซื่อสัตย์สุจริต คนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทยเชื่อว่า ความซื่อสัตย์สุจริตจะทำให้ตนเองรักษาชื่อเสียงของตนไว้ได้ดี ความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อนกับลูกค้า จะได้รับความซื่อสัตย์สุจริตจากเพื่อนกับลูกขาเหมือนกัน นวนิยายไทยที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนได้ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตแก่ผู้อ่าน โดยผ่านฉาก คำพูด และการกระทำของตัวละคร

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ตัวละครเอก เหลียง เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย มีความซื่อสัตย์สุจริต งานแรกของเหลียงทำอยู่ในเมืองไทยเป็นจับกังค่อย ๆ เก็บเงินไปทำธุรกิจเล็ก ๆ ตอนนั้นสงครามเพิ่มจะสงบ สิ่งค้าที่เหลียงสั่งซื้อจากเมืองนอกส่งถึงกรุงเทพฯ ไม่ได้เพราะสงคราม เหลียงจึงไปยืมเงินธนาคารไปซื้อสิ่งค้าจากร้านค้าในกรุงเทพฯ ส่งไปให้ลูกค้าต่างจังหวัด ดังตัวอย่าง

สมัยสงครามเล็กใหม่ ๆ การขนส่งสินค้าโดยทางเรือเป็นเรื่องยุ่งยาก วุ่นวายและล่าช้ามาก ปู่ต้องเสียเวลาหลายเดือนไปกับการรอคอยของ ยังมีข่าวว่าเรือสินค้าที่แล่นผ่านเกาะสิงคโปร์ชนทุ่นระเบิดญี่ปุ่นที่ตักค้างอยู่จมไปหลายลำ ปู่ก็ยิ่งใจไม่ดี เพราะลงเงินไปมากกับการสั่งสินค้า ทั้งมีลูกค้าที่ไปติดต่อไว้ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดสั่งของมาเป็นบัญชีหางว่าว

หลังจากเก้าเดือนผ่านไป สินค้าที่ปู่สั่งจากเมืองนอกก็มาถึงในสภาพที่ชำรุดเสียหายเกือบครึ่งหนึ่ง จำนวนที่เหลืออยู่ก็ไม่เพียงพอที่จะส่งให้ลูกค้าทุกเจ้า ปู่จึงใช้วิธีส่งของให้ลูกค้าในกรุงเทพฯ จนครบก่อน พร้อม ๆ กับวิ่งเต้นกู้ยืมเงินธนาคารที่เป็นตัวแทนส่งเงินปู่ไปซื้อสินค้าเมืองนอกมากกว่านซื้อของของตัวเองจากร้านค้าในกรุงเทพฯ ส่งไปให้ลูกค้าต่างจังหวัด

กิจการสั่งสินค้าเข้ามาขายของปู่ขาดทุนย่อยยับ แต่ปู่ถือคิดว่าข้าวของเงินทองเมื่อหมดไป หากยังพอมีกำลังอยู่ก็อาจหาใหม่มาทดแทนได้ แต่ชื่อเสียงและความไว้วางใจ หากสูญสิ้นลงแล้วทั้งชาตินี้ก็ไม่มีทางที่จะสร้างขึ้นมาได้ใหม่

(ลอคลายมังกร. 2536 : 12)

ผู้เขียนได้แสดงแนวความคิดในด้านคุณธรรมและจริยธรรมควรมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้า ผ่านพฤติกรรมของตัวละครเหลียง ผ่านเหตุการณ์ที่ปรากฏในตัวอย่าง ปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตแก่ผู้อ่านว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานในการตั้งตัวและการพัฒนาด้านการทำงาน คนเราทำธุรกิจการค้าขาย ควรซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้าและเพื่อน ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นนามบัตรที่ติดของของนักธุรกิจ เพราะว่าลูกค้าจะเชื่อว่าพ่อค้าแม่ค้าที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะไว้วางใจได้ ทำการค้าขายกันได้ ความซื่อสัตย์สุจริตจึงจะทำให้ธุรกิจการค้าขายมั่นคงมากขึ้น

นวนิยาย เรื่อง โบทันกลีบสุดท้าย อาณาจักรภรรยาเปิดโรงงิ้วในเมืองไทยเพื่อทำมาหากินตอนแรก ๆ ผู้ชมจำนวนน้อยมาก จำนวนรายได้ของคณะงิ้วก็น้อย ชาวคณะทุกคนร้องงิ้วเหนื่อยก็ไม่ค่อยอยากแสดงถึงจบเรื่อง อาณาจักรก็พูดกับนักแสดงของคณะงิ้วว่า พวกเราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้า ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์จำนวนเท่าไร พวกเราก็ต้องแสดงจนจบเรื่อง ดังตัวอย่าง

เรื่องที่เลือกมาเล่น บางเรื่องต้องเล่น 5 วันติดกันจึงจะจบ ผู้ชมมักจะเป็นกลุ่มคนค่อนข้างมีอายุที่ติดตามเรื่องราวมานตั้งแต่คืนแรก แต่ว่า การแสดงเรื่อง “ความรักในม่านหมอก” ที่จะจบอย่างบริบูรณ์ ผู้ชมกลับบางตายนับจำนวนได้ไม่ถึงครึ่งร้อย ส่งผลต่อรายได้ของคณะ ซึ่งเป็นที่หนักใจแก่อาชุน ส่วนนักแสดงอย่างปาหนันนั้นแทบจะหมดกำลังใจ เธอสรุปกับอาชุนว่า

“เอาเป็นว่าคุณชายแห่งสกุลเว่ยกลับจากชนเมืองแล้ว อาเจ็กก็บรรยายไปร้องไปจนจบเรื่องเลยละกัน”

...

“อาหนันล้ออย่าคาดหวังอะไรมาเลย จำที่อาปาสอนไว้ได้มั๊ย ไม่ว่าจะมีคนดูมากหรือน้อย หรือไม่มีสักคน เราก็ต้องทำหน้าที่ของเรา คือแสดงจนจบเรื่อง”

(โบทันกลีบสุดท้าย. 2551 : 11)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดด้านการปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้อ่าน ผ่านคำพูดของตัวละครอาณาจักร ผ่านเหตุการณ์ที่ไม่มีผู้ชมมาดูการแสดงงิ้ว ให้แนวคิดในด้านความซื่อสัตย์สุจริตแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่า ลูกค้าของเรามีฐานะสูงสุด เราทำธุรกิจต่าง ๆ ก็ต้องการมีลูกค้ามา

ค้าขายกับเรา ถ้าเรามีความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้า ทำให้ลูกค้าเชื่อเราอย่างดี ธุรกิจของเราจะได้ขยาย มีความมั่นคงมากขึ้น

4.3.2 ด้านความกตัญญูทเวท

ศุภชาติจีนที่มาแต่โบราณได้พูดว่า คุณธรรมร้อยประการ ความกตัญญูอยู่อันดับหนึ่ง “百善孝为先” จึงเห็นได้ว่าในสังคมคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย ความกตัญญูทเวทมีความสำคัญเพียงใด นวนิยายไทยได้สะท้อนคุณธรรมและจริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทของคนไทยเชื้อสายจีน โดยผ่านคำพูด และการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เกิดรู้สึกว่ คนเรามักจะต้องผ่านการเลี้ยงดูดูแลลูกถึงจะเข้าใจความลำบากใจของพ่อแม่ ตอนที่พ่อแม่เลี้ยงดูเรา เพราะฉะนั้นเราต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกหลาน ดูแลพ่อแม่ผู้ใหญ่ให้ดี เป็นลูกหลานที่มีความกตัญญูทเวท ทุกคนคงรู้ว่าควรเป็นลูกหลานที่มีความกตัญญูทเวทต่อพ่อแม่ แต่ไม่ใช่ทุกคนก็รู้ว่าควรทำอย่างไร บางคนคิดว่า ซื้อบ้านเรือน จ้างแม่บ้านมาช่วยดูแล ให้เงินพ่อแม่ก็นับว่ากตัญญูแล้ว ที่จริงแล้วนี่เป็นแค่สิ่งภายนอกตัว สิ่งที่มาจากใจมีความสำคัญยิ่งกว่า หากไม่ได้เคารพพ่อแม่จากใจ ก็ไม่สามารถถือเป็นกตัญญูทเวทได้

เหลียง ตัวละครเอกในเรื่อง ลอดลายมังกร เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย อยากมาตั้งถิ่นฐานใหม่ที่เมืองไทย แต่พ่อแม่กังวลว่าเหลียงจะลืมบ้านเกิดของตัวเองไว้ ก็สั่งให้เหลียงแต่งงานกับผู้หญิงจีนก่อนออกเดินทางมาเมืองไทย ด้วยความกตัญญูทเวทที่มีต่อพ่อแม่ของเหลียง เหลียงได้ทำตามคำสั่งของพ่อแม่ แต่งงานกับเหมยหลิง และมีลูกกัน 2 คน ถึงจะมาเมืองไทย ดังตัวอย่าง

ปู้มีย่า 3 คน คนแรกคือย่าเหมยหลิง หรือที่พวกเด็กๆ ชอบเรียกกันว่า “ย่าใหญ่” หรือ “ย่าชั้นสาม” เพราะแกมีห้องพักอยู่บนชั้นสามของตัวตึก ซึ่งถือเป็นเขตหวงห้ามไม่มีใครกล้าล่วงล้ำเข้าไป...ปู้แต่งงานกับย่าใหญ่ ตอนที่ปู้อายุ 16 ปี... ย่าเนียมเล่าว่า เมื่อปู้ตัดสินใจจะออกจากบ้านที่เมืองซัวเถาลงเรือมาเสี่ยงโชคทางทะเลได้ ปู้ทวดย่าทวดเกรงว่าปู้จะหลงเสน่ห์ผู้หญิงต่างแดนจนลืมบ้านเกิดเมืองนอน จึงให้พ่อสื่อแม่สื่อหาลูกสะใภ้ให้คนหนึ่ง ปู้กับย่าใหญ่ไม่เคยเห็นหน้าค่าตากันมาก่อน และมีเวลาอยู่ด้วยกันเพียง 2 ปีครึ่ง แต่ก็มีลูกชายด้วยกัน 2 คน คือลุงคนที่ 1 หรือลุงเทียน กับลุงคนที่ 2 หรือที่เรียกกันตอนหลังว่าลุงแอนตี้ ซึ่งพ่อลุงแอนตี้อายุได้ 4 เดือน ปู้ก็เดินทางมาเมืองไทยตามที่ตั้งใจไว้ โดยทิ้งย่าใหญ่และลูกชายทั้ง 2 คน ไว้ที่เมืองจีน

(ลอดลายมังกร. 2536 : 9)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้เราเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ฝากแนวความคิดด้านความกตัญญูผ่านพฤติกรรมของตัวละครคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย ด้วยการทำตามคำสั่งของพ่อแม่ แม้เรื่องดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ อย่างเช่นเรื่องแต่งงานก็ตาม พวกเขาที่ยินดีทำตามที่พ่อแม่ต้องการเพื่อแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ความกตัญญูที่ตัวละครแสดงต่อพ่อแม่ในเรื่องที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตก็ทำตามที่พ่อแม่ต้องการได้ จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมด้านความกตัญญูให้เกิดกับผู้อ่านได้

นวนิยายเรื่อง อาปา ผู้เขียนสร้างตัวละครชื่อ อาปา ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัวที่ประเทศไทย พวกเขาได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน เพื่อนที่คอยช่วยอาปา อาปาก็จำไว้และรอโอกาสไปตอบแทนบุญคุณ เขยตงเป็นเพื่อนของอาปา และคอยช่วยเหลืออาปา อาปาก็ไม่เคยลืม ดังตัวอย่าง

อาปาเสนอตัวที่จะให้การอุปการะอาฟุงและลูกเลี้ยง ด้วยการให้อาฟุงมาทำงานเป็นแม่บ้านที่บริษัทวิทยุพีซส่งออกของอาปา มีเงินเดือนให้ มีที่พักให้ และออกเงินค่าเล่าเรียนส่งเสียอาเกียงจนกว่าจะจบมหาวิทยาลัย

อาปาทบอกว่า นี่คือโอกาสหนึ่งที่อาปาจะตอบแทนบุญคุณเฮียตง บุญคุณที่เคยดูแลช่วยเหลือซิ่นตั้งอย่างอาปา ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปกี่ปี สำนึกนี้ไม่เคยลืมเลือน แล้ววันใดที่มีโอกาสอื่นจะส่งเสริมอาฟุงและอาเกียงในโอกาสที่ดี อาปาก็ยินดีทำเต็มที่ตลอดไป

(อาปา. 2551 : 281)

จากตัวอย่างที่ยกมา เราเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเลื้อยผืนหมอนเคียวนั้น ส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น เวลาคนไทยเชื้อสายจีนส่วนนี้ได้สร้างฐานะที่ประเทศไทยแล้ว จะรอโอกาสไปตอบแทนบุญคุณคนที่เคยดูแลช่วยเหลือการกระทำของอาปาจึงเป็นการกระทำที่ตอบแทนผู้มีพระคุณอย่างยิ่งใหญ่กว่าบุญคุณที่ได้รับจากเฮียตง การแสดงการตอบแทนบุญคุณอย่างยิ่งใหญ่นี้จึงเป็นพฤติกรรมที่ดีของตัวละครอาปา จึงเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญูให้เกิดกับผู้อ่านได้ โดยผ่านพฤติกรรมและการกระทำของตัวละคร

นวนิยาย เรื่อง โป้เบ๊ ตัวละครเอกชื่อว่า เปี้ยก เข้ามาเมืองไทยกับพ่อแม่ตั้งแต่เด็ก ๆ บ้านของเปี้ยกยากจนมาก แม่ของเปี้ยกทำงานขายของเหนื่อยมาก เปี้ยกสนสารแม่ จึงไปหางานพิเศษทำหลังเลิกเรียน เพื่อไม่ต้องขอเงินแม่ไปซื้ออาหารมากิน บางทีมีรายได้เหลือ เปี้ยกก็เอากลับบ้านให้แม่ ดังตัวอย่าง

“แม่เก็บไว้เถอะ เปียกแบ่งไว้แล้ว เปียกกี้ตั้งใจอย่างแม่พูดเหมือนกัน... มันอยากเป็นเพื่อนกับพวกเราแล้วตอนนี้ แม่...ตกลงคืนนี้แม่จะไปขายผักไทย หรือเปล่า”

“ไปสิ เตรียมของแล้ว”

“งั้นเปียกกกลับมาช่วยแม่ยกของไปเปิดแผงนะ”

(โบ้เบ้. 2551 : 63)

จากตัวอย่างที่ยกมาเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดด้านความกตัญญูต่อพ่อแม่ โดยผ่านการกระทำของตัวละครเปียก เปียกยังเป็นเด็กอยู่ ปกติเด็ก ๆ ที่อายุเท่ากับเปียกก็มีพ่อแม่ดูแลทุกอย่าง ไม่ต้องเป็นห่วงอะไร แต่อย่างที่ตัวละครเปียก รู้ว่าบ้านยากจนและแม่ทำงานเหนื่อย ก็คิดทางไปลดภาระของแม่ จึงสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญูให้เกิดกับผู้อ่านได้ โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร

นวนิยาย เรื่อง โบทันกลีบสุดท้าย ชีรเดช ลูกคนเล็กของอาเฮง ได้รับรู้จากอาเฮงว่าชีวิตไม่มีความสุข ทำงานเหนื่อย เนื่องจากต้องตื่นเช้านอนดึกเพื่อทำมาหากิน ลูกจึงคิดจะขอร้องให้พ่อพักก่อน ไม่ต้องทำงานหนักอย่างที่เคย เพราะว่าพี่ชายสองคนก็โตขึ้นแล้ว ดังตัวอย่าง

ชีรเดชพยักหน้ารับรู้ การไม่มีความสุขของผู้เป็นพ่อนั้นคือการที่ต้องตื่นแต่เช้ามาทำงาน ซึ่งเขาคิดไว้แล้วว่าเขาจะขอร้องให้พ่อเขาทำงานน้อยลง ตื่นสายขึ้นและนอนเร็วขึ้น มีเวลาได้ไปคู่วิว ไปพบปะเพื่อนฝูงบ้าง ในเมื่อไม่ต้องทำงานหนัก ส่งเสียลูกชายคนโปรดอีกแล้ว

...

“ในเมื่ออาเฮงทั้งสองก็เรียนจบและมีงานทำแล้ว อีมีครอบครัวแล้ว ต่อไปอาปาก็ไม่ต้องส่งเสียอีก เราก็ไม่ต้องทำงานหนักมากนัก วันหนึ่งสองคนนั้นจะต้องส่งเงินมาให้อาปากับมาม้าใช้ อาเฮงต้องจำคำสอนของอาปาได้ เกี้ยโอ้ย เกี้ย เहां จะ อ่วย ฮวก ไซ้ ลูกกตัญญูจะพบกับความเจริญ เพราะฉะนั้น ต่อไปนี้อากับมาม้าต้องลดเวลาทำงานลง ทำแปดใก่ให้น้อยลง นอนให้มากขึ้น มีเวลาก็ออกไปคู่วิวมั่ง ไปหาเพื่อนเก่ามั่ง ไปนั่งเล่นสวนลุมพินีมั่ง เรื่องที่ร้านอ้วกับอาไน์จะรับผิดชอบให้มากที่สุด...อ้วขออาปาแค่นี้ได้มัย ”

(โบทันกลีบสุดท้าย. 2551 : 145)

จากเนื้อความข้างต้นเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดด้านความกตัญญู โดยผ่านความคิดและคำพูดของตัวละครชีรเดช ทำให้ซาบซึ้งและสนสารพ่อแม่ที่ต้องพยายามทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว จึงสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญูให้แก่ผู้อ่านได้

นวนิยาย เรื่อง แก๊งตีตระกูลช่ง เคี้ยว กับ กิมเนี่ยเป็นคนจีนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองไทย ยัง เป็นลูกชายโตของทั้งสองคน ครอบครัวของยังยากจนมาก พ่อแม่ต้องทำงานหนักเพื่อเลี้ยงลูก ยังส่งสารพ่อแม่ จึงไปดูแลน้อง ๆ หรือเอาขนมของแจกมาฝากให้น้อง ๆ กับอาจอาม่ากิน เพื่อแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ดังตัวอย่าง

“อ้าวไปเอาขนมของแจกของเจ้าสัวมา”

“ถ้าเตี้ยลื้อรู้ ลื้อจะถูกเตี้ยเล่นงานเอา”

“อ้าวรู้ว่ามะ ไม่บอกเตี้ยแน่”

ยังมองแม่ด้วยดวงตาใส ๆ จนความขุ่นมัวในใจคนเป็นแม่มลายลงไป

นางทำท่าหงนเมื่อเห็นลูกชายคนโตลุกขึ้นยืนอีกครั้ง

“นั่นลื้อจะไปไหนนะ ยัง”

“ไปเอาของใหม่อีกรอบหนึ่ง”

“ไม่ได้นะ ลื้อเอามาแล้วลื้อจะไปรับของเขาคิดยังไงกัน”

“อ้าวจะเอาของไปฝากอาจกับอาม่าที่บ้าน”

เด็กชายยังไม่ฟังเสียง ร่างผอมโย่งวิ่งปรี๊ดไปตามแนวทางฟุตบอลลิ้นหายไปกับกลุ่มผู้คนทั้งหลาย จนคนเป็นแม่ทอดถอนใจในพฤติกรรมลูกชายคนนี้ รู้ดีแก่ใจว่ายังทำไปก็เพื่อพ่อแม่และครอบครัวทั้งสิ้น

(แก๊งตีตระกูลช่ง, 2549 : 5 - 6)

จากตัวอย่างเราเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นในด้านความกตัญญูเวที ผ่านการกระทำของตัวละครยัง ความกตัญญูที่ตัวละครต่อพ่อแม่ในเรื่องเป็นสิ่งที่เล็ก ๆ แต่นี่ก็เป็นชนิดความกตัญญูของเด็กชนิดหนึ่ง สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญูให้แก่ผู้อ่านได้ เด็ก ๆ ในเรื่องยังได้แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ได้ คนเรายังควรรักพ่อแม่ กตัญญูต่อพ่อแม่

จากการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า นวนิยายเรื่องเหล่านี้ สามารถปลูกฝังความกตัญญูต่อผู้อ่านอย่างยิ่ง ผู้เขียนแสดงความกตัญญูของตัวละครโดยผ่านคำพูดของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งใจในการกระทำและคำพูดที่เพื่อให้แม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีความสุขมากขึ้นของตัวละคร สามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านสำนึกถึงตัวเองในฐานะเป็นลูกของแม่ด้วยกันว่าจะต้องรักผู้ให้กำเนิดอย่างตัวละคร ดังนั้นแล้วจึงสามารถปลูกฝังความกตัญญูให้กับผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

4.3.3 ด้านความขยันหมั่นเพียร

คนจีนที่อพยพมาจากเมืองจีนนั้นส่วนมากเป็นเพราะหนียากจนลำบากมา ไม่มีรายได้ ภาษาไทยก็พูดไม่ค่อยได้ เวลาคนจีนเหล่านี้ได้มีงานทำ ก็จะทำงานอย่างขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณสมบัติของคนจีนที่ติดตัวมาจากเมืองจีน ความขยันหมั่นเพียรของคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏในนวนิยายไทย สามารถปลุกฝังความกตัญญูให้กับผู้อ่าน โดยการกระทำของตัวละครต่าง ๆ

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ตัวละครเอก เหลียง ตั้งแต่มาถึงเมืองไทยแรก ๆ ทำงานเป็นจับกังแบกกระสอบ ต่อมาขายกาแฟ จนถึงเปิดโรงงาน เปิดบริษัท สิ่งที่คุณเขียนเขียนมานั้นกำลังแสดงให้เห็นว่าคุณรู้ว่า เหลียง ได้ขยันทำงานเพียงใจ และไม่อนุญาตให้ตัวเองพักผ่อนสักนิดเดียว ดังตัวอย่าง

ปูเป็นคนที่ใช้ชีวิตอยู่กับงาน... ว่ากันว่าปูทำงานวันละ 25 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 8 วัน และปีละ 13 เดือน ซึ่งเมื่อได้ยินคำล้อเลียนเช่นนี้ปูก็มักจะตอบด้วยสีหน้าเคร่งขรึมว่านั่นยังถือว่าเราทำงานน้อยไปด้วยซ้ำ

ฉันไม่เคยเห็นปูพักผ่อนอย่างเรื่องเป็นราว หรือหาความสำราญใส่ตัวอย่างเพื่อนฝูงรุ่นราวคราวเดียวกัน ที่มักจะเล่นกอล์ฟ ตกปลา เล่นไฟนกกกระจอก หรือไปเที่ยวไหนต่อไหน สำหรับปูแล้วสิ่งเหล่านั้นจะเป็นของฟุ่มเฟือยในชีวิตไปเสียด้วยซ้ำ...นอกจากจะไม่มีเวลาให้กับเรื่องเหล่านี้แล้ว ปูยังไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดูโทรทัศน์ หรือทำอะไรที่เป็นเหตุให้เสียเวลาการทำงานเลย...ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องที่น่าประหลาดใจที่ในยุคซึ่งใครต่อใครพากันคลั่งไคล้ดั่งสี่แห่ง “เจ้าพ่อเซียงไฮ้” หรือ “โอชิน” ปูจึงเมยหน้าจากกองเอกสารขึ้นมาถามด้วยสีหน้าบาง ๆ ว่า คนสองคนนี้ทำการค้าอะไรกันถึงได้ขายดิบขายดีมีชื่อติดปากคนทั้งเมือง

(ลอดลายมังกร. 2536 : 93)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านความขยันหมั่นเพียร โดยการกระทำของตัวละครเหลียง ทำให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นตระหนกตกใจ แล้วก็ได้เข้าใจว่าทำไมตัวละครเหลียงจนได้ประสบความสำเร็จในการก่อสร้างตัว จึงสามารถปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรให้แก่ผู้อ่านได้

ในนวนิยายเรื่อง อาปา ได้เล่าถึง ตัวละครเอก อาปา เดินทางมาถึงเมืองไทย ได้งานแรกเป็นจับกังรับจ้าง ต้องทำงานตั้งแต่ยังไม่ถึงตี 5 ปิดร้าน 4 ทุ่ม งานนี้เป็นงานแรกของอาปา อาปาก็ต้องขยันทำงาน เพื่อไม่ตกงาน เพราะอาปาเพิ่งมาถึงเมืองไทยแรก ๆ ไม่มีที่อยู่ ไม่มีอาหารกิน ภาษาไทยก็ไม่ค่อยได้ ดังตัวอย่าง

เพราะลูกโตมาในยุคที่สิทธิมนุษยชนและกฎหมายแรงงานเข้าที่เข้าทางแล้ว ชั่วโมงทำงานปกติ คือ 8 โมงเช้า ถึง 5 โมงเย็น

แต่ที่ร้านเอี้ยะเซ่งนี้...เราต้องตื่นตั้งแต่ยังไม่ตี 5 เพราะมีลูกค้ามาซื้อของ ตั้งแต่ฟ้ายังไม่สว่าง เริ่มงานกันแต่เปิดร้านจน 8 โมงเช้าจึงได้กินข้าวต้ม มีพักกินเที่ยงที่มักจะได้อินเมื่องานซา ก็ประมาณบ่าย 2 บ่าย 3 มาได้อินข้าวเย็นอีกตอน 3 ทุ่ม ปิดร้าน 4 ทุ่ม

(อาปา. 2551 : 15)

จากตัวอย่างดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านความขยันหมั่นเพียรผ่านการกระทำของตัวละครอาปา อาปาเป็นคนที่ไม่ยอมแพ้ชีวิตง่าย ๆ ทำงานจับกังเหนื่อยมาก ก็ยังขยันทำงาน จนกระทั่งวันหนึ่งได้ดำเนินธุรกิจของตนเอง นวนิยายจึงให้แนวคิดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกนึกคิดว่า ถ้าจะให้ชีวิตประสบความสำเร็จก็จะต้องมีความขยันหมั่นเพียร จึงสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรให้แก่ผู้อ่านได้

ในนวนิยายเรื่อง โบตันกลีบสุดท้าย ตัวละครชื่ออาฉาง เป็นคนจีนอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เปิดโรงงิ้วเพื่อมาหาเงิน อาฉางพาคณะงิ้วขยันทำงาน จับเด็กของอาฉางมาฝึกซ้อมงิ้ว จนได้รับเกียรติไปแสดงที่สถานมหรสพชั้นเยี่ยมของพระนคร ดังที่นวนิยายเรื่อง โบตันกลีบสุดท้าย ว่า

ก่อนเกิดสงครามอาฉางกับอาชินเคยจับเด็ก ๆ ทั้งสี่ฝึกงิ้วมาบ้างแล้ว แต่ไม่เอาจริงเอาจังมากนัก คราวนี้สองสามีภรรยาเอาจริงเอาจังกับการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ลูก ๆ เพราะเห็นว่าทุกคนเติบโตมากพอที่จะเรียนรู้ได้แล้วอาชินจับลูกสาวทั้งสามมาหัดร้องงิ้ว และร้ายรำกันตามลีลาของตัวแสดงทั้งตัวดีและตัวร้าย ส่วนอาหลงนั้นถูกอาชุนจับหัดงิ้วร้องงิ้วตั้งแต่อายุ 8 ขวบ ปีนี้โตเป็นหนุ่มน้อยวัย 15 ปีจึงถูกฝึกหนัก ทั้งฝึกฟันดาบ รำทวน ออกท่าออกทาง วางมาดเป็นตัวพระบ้าง ตัวร้ายบ้าง ฝึกร้องงิ้ว ฝึกเจรจา เป็นตัวต่าง ๆ อยู่ทุกวัน ทั้งสี่คนถูกฝึกอย่างเข้มงวด ไม่มีเวลาไปเล่นตามประสาเด็กแม่แต่น้อย

(โบตันกลีบสุดท้าย. 2551 : 30 - 31)

จากตัวอย่างที่ยกมาเราเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านความขยันหมั่นเพียรแก่ผู้อ่าน โดยผ่านการกระทำของตัวละครในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า การแสดงงิ้วน่าดู เพราะว่าการต้องการนักแสดงขยันฝึกซ้อมงิ้วตั้งแต่เด็ก วัยที่เด็ก ๆ ปกติจะไปเที่ยวไปเล่น จึงสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรให้แก่ผู้อ่านได้

นวนิยายเรื่อง แก๊งตีตระกูดช่ง เคียง และ กิมเน้ย เคยเป็นเจ้าของคณะเชิดสิงโตมีชื่อ แต่ที่ต้องปิดคณะลงเพราะโดนคณะคู่แข่งซื้อตัวคนเชิดหัวสิงโตไป เคียงจึงเปลี่ยนอาชีพไปขาย

กาเฟอยู่ที่ตลาดเขาวราชเพื่อทำมาหากิน ต้องตื่นชานอนดึก ขายกาเฟในกลางคืน แต่ทั้งสองคนก็ขยันทำการค้าขายเลี้ยงลูก ๆ ดังตัวอย่าง

ร้านเจ้าแก่งเงินจะเปิดขายในตอนสายใกล้จะเที่ยง ขายไปเรื่อย ๆ จนถึงตีหนึ่ง ตีสองจึงจะปิด

ส่วนกินเนียบัวจะอาศัยขายเครื่องคั่วชา กาเฟจนสีห้าทุ่มจึงเก็บร้าน เนื่องจากหัวถนนเส้นนี้มีภัตตาคารจีนอยู่แห่งหนึ่งซึ่งขายดีมาก ภัตตาคารนี้ใช้พนักงานบริการหลายสิบคนรวมทั้งนักร้องและพาร์ตเนอร์สาวอีกจำนวนหนึ่ง

ตอนตีพนักงานที่กล่าวมามักจะออกมาหาซื้อเครื่องคั่วกาแฟงักกัน กินเนียบัวได้ลูกค้านี่อยู่มิใช่น้อย

(แก๊งตีตระกูลซ่ง. 2549 : 7)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านความขยันหมั่นเพียร ผ่านการกระทำของตัวละครเคียง และ กินเนียบัว ได้ให้แนวคิดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า ชีวิตของตัวละครยากจนอย่างนี้ ก็ยังได้ขยันทำงานเลี้ยงลูก ชีวิตของคนเรายังดีกว่าตัวละครมากมาย ก็ยังคงพยายามขยันทำงาน จึงจะทำให้ชีวิตเรามีความสุขมากขึ้น นวนิยายจึงสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านได้

4.3.4 ด้านความอดทน

คนจีนที่อพยพเข้ามาเมืองไทย ทำกิจการต่าง ๆ เพื่อทำมาหากิน ต้องการอดทนเข้มแข็งต่อสู้กับชีวิต นวนิยายสามารถปลูกเร้าอารมณ์ของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความกระตือรือร้นหรือเกิดอารมณ์ฮึดเหนี่ยวต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีอิทธิพลต่อท่าทีของผู้อ่านที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง สามารถให้กำลังใจผู้อ่านเพื่อไปสู่ชีวิตและโชคชะตาได้ นวนิยายไทยที่ได้สะท้อนภาพคนไทยเชื้อสายจีน สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามแก่ผู้อ่าน ในด้านความอดทน ให้ผู้อ่านมีความเข้มแข็งความอดทนไปต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต

นวนิยาย เรื่อง ลอดลายมังกร ตัวละครเอก เหลียง ทำกิจการต่าง ๆ ที่เมืองไทย กิจการของเหลียงก็เคยมีช่วงที่ต่ำต้อย ก็เคยเกิดปัญหาบ้าง ทำให้เหลียงลำบากมาก แต่ด้วยความอดทนเข้มแข็งต่อสู้กับชีวิต สุดท้ายเหลียงก็รอดออกมาได้ ดังตัวอย่าง

ช่วงนั้นเป็นช่วงที่ลำบากมากที่สุด จากคนที่เคยมีเงินมีทองกลายเป็นคนสิ้นเนื้อประดาตัว จากคนหนุ่มที่มีอนาคตอันสดใสกลายเป็นคนอับโชคจนหนทาง ปู่ต้องอาศัยนอนตามแผงขายของในตลาดเก่า และรีบตื่นตั้งแต่ตี 3 ตี 4

ช่วยพ่อค้าแม่ค้าขนของลงจากรถสามล้อมาจัดแผงผักแผงปลา เสร็จแล้วก็เดินเตร่
อยู่แถวถนนเสวราชรอใครจะมีงานอะไรให้ทำไปวัน ๆ

ปู่ดึกยากอยู่ปีเต็ม ๆ ...แต่สิ่งเดียวที่ทำให้ปู่ไม่เคยสิ้นหวัง หรือหมด
กำลังใจที่จะสู้ชีวิต ก็คือนิทานจีนเรื่องหนึ่งซึ่งย่าทวดชอบเล่าให้ปู่ฟังเสมอสมัยที่
ปู่ยังเล็ก ๆ

(ลอคลายมังกร. 2536 : 12 - 13)

ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านความอดทนแก่ผู้อ่าน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร
เหลียง เหลียงต้องต้องอดทนการไม่มีเงินทอง ไม่มีงานทำ ความอดทนจนทำให้เหลียงได้ฝ่า
อุปสรรคต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านมีความประทับใจต่อความอดทนความไม่ยอมแพ้ของตัวละครเหลียงต่อ
ผู้อ่านอย่างยิ่ง

นวนิยายเรื่อง อาปา ได้เล่าถึง ตัวละครเอก อาปา เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ก่อร่างสร้างตัว
ในประเทศไทย เมื่ออาปามาถึงเมืองไทยแรก ๆ ไม่มีที่อยู่ ไม่มีงาน ภาษาไทยก็ไม่ได้ และได้งาน
เป็นแรงงาน อาปาขยัน อดทนทำงาน มีเจ็บป่วยก็ต้องอดทน เพื่อไม่ตกงาน เพื่อมีงานทำมีรายได้
จนถึงอาปาได้ดำเนินธุรกิจของตนเอง ดังตัวอย่าง

เมื่อเรือเทียบท่าที่ทำนั้ราชวงศ์ อาปาก็ตัวเปล่า ๆ และมือก็เปล่า ๆ ชาว ๆ
เลย... อาปาโชคดีได้งานตั้งแต่วันแรกที่เหยียบเท้าลงพื้นแผ่นดินไทย...

หนูเคยเห็นกุนเชียงหรือไส้กรอกที่เมื่อทอดสุกมันจะพองจนปริแตกใช้
ไหม เนื้อที่บ่าของอาปามันก็บวมและแตกอย่างนั้นกับความเจ็บที่สุดจะทน แต่ก็
ต้องทน มันเป็นความเจ็บที่ชั่วชีวิตนี้ อาปาไม่อาจลืมได้เลย มันทั้งเจ็บและปวด
ปนไปกับความระบมที่เสียดงบอกด้วยเสียงที่พูดอย่างเดียวและอดสงสารไม่ได้ว่า

(อาปา. 2551 : 8 - 18)

จากตัวอย่างดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านความอดทนแก่ผู้อ่าน
โดยผ่านการกระทำของตัวละครอาปา ทำให้ผู้อ่านสนสารตัวละคร และทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดว่า
ปัญหาที่คนเราเคยเจอ ยังไม่ถึงปัญหาที่ตัวละครเจอ คนเราก็ควรอดทนหน่อย จึงจะได้ความสำเร็จ
ในที่สุด จึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความอดทนให้แก่ผู้อ่านได้

นวนิยาย เรื่อง โบตันกลีบสุดท้าย ตัวละคร อาฉาง อพยพเข้ามาเมืองไทยเพื่อก่อร่าง
สร้างตัว เพื่อนของอาฉางชื่อ อากวง อพยพมาจากเมืองจีนเหมือนกัน อากวงพยายามอดทนทำ
การค้าขาย จนถึงวันนี้เกิดเป็นเจ้าแก่ ดังตัวอย่าง

อาฉางนึกถึงคำชวนเชิญของอากวงให้ทำมาหากินที่เมืองสยาม ตั้งแต่ยัง
รุ่น เพราะที่นี้อุดมสมบูรณ์ ถ้าใครขยันขันแข็งก็จะมั่งคั่ง ดังที่อากวงเฝ้าเพียร

พยายามอดทนทำการค้าขายมาตั้งแต่อายุยังน้อยวัยยี่สิบเศษอาทวาก็เป็นเจ้าแก้ว
ข้าวแล้ว

(โศคนกสิบศุคท่าย. 2551 : 15)

จากตัวอย่างที่ยกมา เราเห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ให้แนวความคิดแก่ผู้อ่านในด้านความอดทน ผ่านการกระทำของตัวละคร อาทว ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดว่า ในสังคมมีโอกาสมากมาย คนเรา ไม่เพียงแต่จักโอกาส ยังควรอดทนเข้มแข็งต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ จึงจะได้เกิดเป็นคนมีฐานะสูง กว่าคนอื่น

4.3.5 ด้านการประหยัด

การประหยัดเป็นคุณธรรมที่พึงมีอย่างหนึ่ง เป็นพฤติกรรมที่พยายามหลีกเลี่ยงการใช้จ่าย อย่างสิ้นเปลืองสุรุ่ยสุร่าย และมุ่งหมายผลประโยชน์ นวนิยายที่ได้สะท้อนภาพคนไทยเชื้อสายจีนได้ ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านการประหยัดแก่ผู้อ่าน โดยผ่านพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่าไม่ให้เกิดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่มีความจำเป็น เพื่อได้ชีวิตที่มีความสุขความ สบาย

ประวัติและความเป็นจีนบอกกับเราบ่อย ๆ ว่า ถึงแม้ว่าเป็นประเทศ สังคมหรือว่าเป็นเชื้อ ชาติล้วนแต่ต้องการวิญญานความประหยัด คนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาก่อสร้างตัวอยู่ใน ประเทศไทยทุกคนมีโอกาสได้รู้ว่า เราควรประหยัดต่อชีวิตครอบครัวของเราตั้งแต่สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ความประหยัดเป็นความดีของพระสงฆ์ ความประหยัดจะมีความเจริญความสุขในชีวิตของเรา ตลอดไป กลับไปดูประวัติของประเทศจีน แม้ว่าใหญ่ถึงรัฐ เล็กถึงครอบครัว ล้วนแต่เพราะมี ความประหยัดจึงได้สร้างความเจริญ ซึ่งชาวจีนโพ้นทะเลเข้ามาอยู่ภายในประเทศไทยก็นำ จิตกรรมความประหยัดเข้ามาด้วย

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ตัวละครเอก เหลียง ได้ประสบความสำเร็จในการก่อสร้าง สร้างตัวในเมืองไทย ได้สร้างฐานะสูงและร่ำรวย แต่เหลียงยังใช้ชีวิตง่าย ๆ ประหยัดมาก ดังตัวอย่าง

ปู่เป็นคนเรียบ ๆ ง่าย ๆ มาแต่ไหนแต่ไร สมัยก่อนเคยเป็นเช่นไร สมัยนี้ก็เป็นเช่นนั้น...ตั้งแต่ฉันจำความได้ ก็เห็นปู่แต่งตัวด้วยเสื้อแขนสั้นหลวม ๆ สีขาว สะอาด กางเกงสีครีมรีดเรียบกริบ ต่อไปงานสำคัญปู่ถึงจะผูกเนกไทใส่เสื้อนอกสี เทาตัวโปรด

(ลอดลายมังกร. 2536 : 89)

นวนิยายเรื่อง ลอดลายมังกร ได้แสดงแนวความคิดในเรื่องคุณธรรมด้านการประหยัด ผ่านการกระทำของตัวละคร คนเราอาจมองเห็นแล้วว่า เหลียงเป็นคนที่ร่ำรวยมีฐานะ ก็ควรใช้ชีวิตอย่างสบายมาก แต่การกระทำของตัวละครให้แนวคิดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ผลงานและสมบัติที่ได้มาโดยผ่านความอดทนความขยันไม่รู้สึกรู้สีกี่เท่าไรนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ควรรักษาให้ดี ๆ จึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านการประหยัดให้แก่ผู้อ่านได้

นวนิยายเรื่อง อาปา ตัวละครเอก อาปา เป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเถื่อนผืนหมอนใบเพื่อหนียากจน อาปามีนิสัยเหมือนกับคนจีนปกติที่ยากจน ก็คือประหยัดมาก อย่างเช่น กินข้าวต้มใส่น้ำเยอะหน้อย ใส่อีวีหรือเกลือพอให้เค็มกินได้ จะได้ช่วยให้พ้ออิมได้ ดังตัวอย่าง

แต่ชีวิตที่จนยอมใส่กางเกงถูกๆ มีเข็มขัดผ้ารัดไว้ให้อยู่ยาว

ซึ่งเข็มขัดผ้านี้ มันมีอีกประโยชน์ที่สำคัญ

เพราะคนจีนที่จนมาก ๆ ที่มีปัญหา กินได้คือข้าวต้ม บางมือข้าวสารไม่พอก็ต้องใส่น้ำเยอะหน้อย อาศัยกินน้ำข้าวมาก ๆ ใส่อีวีหรือเกลือพอให้เค็มกินได้ มันก็ช่วยให้พ้ออิมได้ แต่ปัญหาคือ มันจะไม่อยู่ท้อง วิธีแก้ไม่ให้หิวเร็วคือ ต้องรัดเข็มขัดผ้าแน่น ๆ แบบเอาแทบกั้ว เหมือนผู้หญิงที่อยากเอาคอดเล็ก

อาปาไม่ใช่ผู้หญิง ย่อมไม่อยากเอาเล็กสวย

แต่มันเป็นสัญชาตญาณที่สอนให้เราทำ แม้วันที่อาปาขึ้นจากเรือที่ทำน้าราชวงศ์ อาปารัดเข็มขัดผ้าแบบแน่นมากๆ แล้ว ก็ยังไม่อาจช่วยให้พ้ออิม

(อาปา. 2551 : 9)

จากตัวอย่างที่ยกมา แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดในด้านการประหยัด โดยผ่านการกระทำของตัวละครอาปา ให้แนวคิดแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า อาปาได้ประหยัดอย่างนี้ คนเราก็ควรใช้ชีวิตประหยัดกว่าปัจจุบัน การประหยัดไม่ใช่ใช้เพราะยากจนอย่างเดียว การประหยัดเป็นคุณธรรมที่เราต้องทำตลอดชีวิต จึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านการประหยัดให้แก่ผู้อ่านได้

ในนวนิยายเรื่อง โป้เบ๊ ตัวละคร เปี้ยกเคยยากจนมากตอนเด็ก ๆ เวลาเปี้ยกได้ประสบความสำเร็จในการก่อสร้างตัว ก็พาลูกชาย ภสน ไปตลาดโป้เบ๊ ซึ่งเป็นถิ่นเกิดของเปี้ยก เพื่อให้ลูกชายมาดูชีวิตที่พ่อเคยดำเนิน แล้วรู้ว่าตนเองควรใช้ชีวิตอย่างประหยัด ดังตัวอย่าง

“ตลาดโป้เบ๊ ไปทำไมกัน พ่อจะซื้อของไปขายที่โน่นหรือ” ภสนง

เป็นไก่อตาแตก พ่อเขาถอนหายใจ

“ไปดูบ้านเกิดของฉันทันชีวะ ไร่ไถง ดีแล้วที่แกมาด้วย แกจะรู้ว่าพ่อแก
ยากจนข้นแค้นแค่ไหน กว่าจะได้มาแต่ละเฟื้องแต่ละสลึงเลือดตาแทบกระเด็นไม่
สบายเหมือนแกใช้เงินโครม ๆ ไม่เคยเก็บออม บางทีการไปไร่ไถงวันนี้อาจทำให้
แกได้กลายเป็นคนดีกับเขาบ้าง”

(โป๊เบ๊. 2551 : 13)

จากตัวอย่างที่กล่าวในนวนิยายเรื่อง โป๊เบ๊ แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นในด้านการประหยัด โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า ในปัจจุบันนี้ สิ่งของต่าง ๆ ที่คนเรามีอยู่ ส่วนใหญ่คือพ่อแม่เราให้มา ถ้าเราไม่รู้ว่าการประหยัด เวลาพ่อแม่ไม่มีความสามารถให้อะไรแก่เราแล้ว เราจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไร จึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านการประหยัดให้แก่ผู้อ่านได้

